

Karjääri- ja nõustamisteenuste koostöökogu ning koostööseminaride tegevuse hindamine

UURINGURAPORT

Tellijaja: Sihtasutus Innove

Teostaja: Psience OÜ

Märts, 2014

Uuringu projektmeeskond

Üldandmed:	Psience OÜ Registrikood 11502414 P. Süda tn 1, Tallinn E-post: psience@psience.ee
Projektijuht:	Eva-Maria Kangro, PhD Psience OÜ M: +372 5850 1310 E: evamaria@psience.ee
Konsultant:	Anne-Mari Ernesaks, MA Psience OÜ E: anne-mari@psience.ee
Uuringu assistent:	Kai Auger Psience OÜ E: kai@psience.ee

Sisukord

Eessõna	4
1. Sissejuhatus	5
1.1 Uuringu eesmärgid	6
1.2 Uuringu sihtrühm, küsitluses osalejad	6
1.3 Uuringu läbiviimine ja küsimustike ülesehitus	7
1.4 Andmeanalüüs ja tulemuste esitlemine.....	9
2. Tulemused	10
2.1 Koostöö hindamise skaalade rakendatavus	11
2.1.1 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide arengu kriteeriumid...	11
2.1.2 Koostöökogu üldised kriteeriumid	15
2.1.3 Koostöökogu ja koostööseminaride põhiülesanded	22
Koostöö hindamise skaalade rakendatavuse kokkuvõte	26
2.2 Koostöökogu ja koostööseminaride tegevuse tulemuslikkus	27
2.2.1 Kuidas on koostöökogu töö aidanud arendada karjääri- ja õppenõustamisteenuseid Eestis?	27
2.2.2 Kuidas on koostööseminaride töö aidanud arendada karjääriteenuseid Eestis? ...	28
2.2.3 Millised on võimalused koostöö tõhustamiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamisel?	30
KOKKUVÕTE	35
SUMMARY	36
LISAD	38

Eessõna

Käesolev raport annab ülevaate küsitlusest, mis viidi läbi karjääri- ja nõustamisteenuste riikliku koostöökogu liikmete ning maakondlikes karjääriteenuste koostööseminarides osalejate seas. Uuringuga testiti Euroopa karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud koostöö hindamise skaalade vastajamugavust ja töökindlust, samuti selgitati, milliseks hinnatakse karjääri- ja õppenõustamisteenuste koostöökogu ja koostööseminaride töö mõju.

Üldraport on jagatud kahte ossa:

I Sissejuhatus, mis annab ülevaate uuringu eesmärkidest ja läbiviimisest.

II Tulemuste kirjeldus, mis jaguneb kaheks suuremaks alateemadeks:

- 1) Koostöö skaalade hindamise rakendatavus
- 2) Koostöökogu ja koostööseminaride tegevuse tulemuslikkus

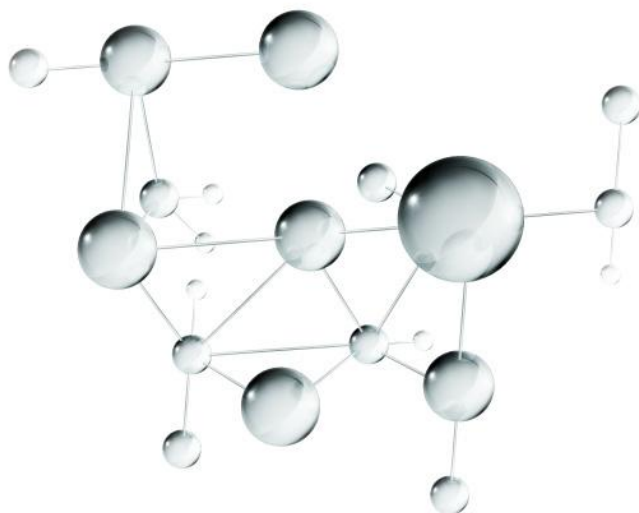
III Kokkuvõtlikud järeldused ja ettepanekud

Kui Teil tekib tulemuste tõlgendamisel küsimusi, olete teretulnud kontakteeruma uuringu projektijuhi, Eva-Maria Kangroga (kontaktandmed on toodud raporti eesosas).

Soovime põnevat tulemustega tutvumist!

Pscience OÜ meeskond

1. SISSEJUHATUS

1.1 Uuringu eesmärgid

Läbiviidud uuringul oli kaks peamist eesmärki:

- 1) testida Euroopa karjääriteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud koostöö hindamise skaalade arusaadavust ja töökindlust;
- 2) hinnata karjääri- ja õppenõustamisteenuste koostöökogu ning koostööseminaride tegevuse tulemuslikkust nii riiklikul kui piirkondlikul tasandil.

1.2 Uuringu sihtrühm, küsitluses osalejad

Uuringu sihtrühma moodustasid karjääri- ja nõustamisteenuste riikliku koostöökogu liikmed (36) ning karjääriteenuste piirkondlikes koostööseminarides osalejad (226). Küsitlusele vastas 13 koostöökogu liiget ja 36 koostööseminarides osalenud inimest.

Järgnevad tabelid annavad ülevaate vastajate jagunemisest asutuse tüübi, ameti/rolli ja esindatava maakonna alusel.

Tabel 1. Vastajad asutuse tüübi alusel.

Asutus	Koostöökogu liikmed	Koostööseminaride liikmed*
Maavalitsus	-	3
Ministeerium	2	-
Linna- või vallavalitsus	-	2
Kohalike Omavalitsuste Liit	1	2
Haridusasutus	1	12
Töötukassa	-	4
EAS maakondlik arenduskeskus	-	3
Noortekeskus	1	1
Rajaleidja karjäärikeskus	1	6
Õppenõustamiskeskus	-	2
Noorte osaluskogu/ õpilasliit/ noorteühendus	-	2
Ettevõtte	1	3
Vangla	-	1
Kaubanduskoda	1	-
<i>Asutus määratlemata</i>	5	-

* Vastajad võisid määratleda end mitme asutuse esindajana.

Tabel 2. Piirkondlike koostööseminaride vastajad rolli/ ametikoha alusel.

Amet/ roll	Koostöökogus osalejad	Koostööseminarides osalejad*
Otseselt sihtgruppide/ klientidega tööd tegev spetsialist (karjäärispetsialist, noorsootöötaja, õppenõustaja, õpetaja)	3	24
Spetsialist/ ametnik ametiasutuses	4	8
Asutuse juht	-	8
Ettevõtja	2	1
Noorte sihtgrupi esindaja	2	2
<i>Roll määratlemata</i>	2	-

* Vastajad võisid määratleda end mitme rolli/ ametikoha esindajana.

Tabel 3. Piirkondlike koostööseminaride vastajad maakonniti.

Maakond	Koostööseminaride liikmed
Harjumaa	1
Hiumaa	2
Ida-Virumaa	2
Järvamaa	2
Raplamaa	2
Tartumaa	4
Valgamaa	4
Viljandimaa	3
<i>Maakond määratlemata</i>	16

1.3 Uuringu läbiviimine ja küsimustike ülesehitus

Veebiküsitlus viidi mõlemale sihtrühmale läbi ajavahemikus 10.-20. märtsil 2014.a. *PsienceReport* veebikeskkonnas. Küsitluses osalemise kutsed saadeti e-aadressidele SA Innove poolt edastatud nimekirjade alusel.

Koostöökogu ja koostööseminaride liikmete jaoks koostati tulenevalt tulenevalt käsitletava valdkonna laiuse erinevustest veidi erinevad küsimustikud.

A) KOOSTÖÖKOGU KÜSIMUSTIK koosnes järgmistest osadest:

I Üldandmed – asutuse tüüp, esindatav maakond (kui on maakonna esindaja), ametialane roll

II Euroopa karjääriteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud koostöö hindamise skaalade väited, mis jagunesid omakorda kolmeks blokiks:

1. Karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide arengu kriteeriumid
2. Koostöökogu üldised kriteeriumid
3. Koostöökogu põhiülesanded

Esimese kahe ploki puhul olid originaalmõddikus pakutud välja *Osgoodi* hinnanguskaalad (vt allolev näide 1). See tähendab, et skaala kummaski otspunktis on vastandtäheendusega väide ning vastaja märgib, kumma väite suunas tema hinnang enam kaldub. Kuna skaalaväited sisaldavad mitmetahulist infot, andsime vastajatele võimaluse hinnata igaühte neist eraldiseisvalt 5-punktilisel nõustumise skaalal (ehk *Likerti* skaalal), kus miinimumväärtus tähistab vastusevarianti „ei ole nõus“, keskpunkt vastust „raske öelda“ ja maksimumväärtus varianti „nõus“ (vt allolev näide 2).

Järgnevad näited illustreerivad skaalade erinevust.

1) *Näide 1: originaalmõddik*

Puudub struktureeritud ja diferentseeritud tööprotsess	*	*	*	*	*	Foorum võib luua alafoorumeid või rakkerühmi teatavate ülesannete ja teemadega tegelemiseks
--	---	---	---	---	---	---

2) *Näide 2: käesolevas uuringus kasutatud mõddik*

	Ei ole nõus	Pigem ei ole nõus	Raske öelda	Pigem nõus	Nõus
Puudub struktureeritud ja diferentseeritud tööprotsess	1	2	3	4	5
Foorum võib luua alafoorumeid või rakkerühmi teatavate ülesannete ja teemadega tegelemiseks	1	2	3	4	5

Kui vastajad kalduvad andma vastandlikele väidetele pigem vastandlike hinnanguid, võib arvata, et originaalküsimustikus sisalduv *Osgoodi* skaala on mõddikuna sobilik. Kui aga esialgu vastandlikeks kavandatud väiteid hinnatakse samaväärsetena, ei pruugi otspunktide hindamise lahendus vähemasti esialgses sõnastuses päriselt sobida. Teine parameeter, mille järgi väidete ja skaalalahenduse headust hindame, on vastajate hinnangute hajuvus: paremini töötavad väited, millele ei vastata liiga ühetaoliselt. See tähendab, et ühele väitele antud hinnangud varieeruvad ega koonu ühtlaselt skaala ühte või teise otspunkti.

Vastajatel paluti oma **hinnanguid ka selgitada ja täpsustada ning teha ettepanekuid** väidete ladusamaks sõnastamiseks.

III Koostöökogu tegevuse tulemuslikkust puudutavad küsimused:

2. Kuidas on Teie meelest koostöökogu töö aidanud arendada karjääri- ja õppenõustamisteenuseid Eestis?
2. Millised on Teie ettepanekud koostöö tõhustamiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamisel a) piirkondlikul tasandil ja b) riigi tasandil?

Koostöökogu küsimustik on esitatud Lisas 2.

B) KOOSTÖÖSEMINARIDE KÜSIMUSTIK oli lühem, koosnedes alltoodud osadest:

I Üldandmed – asutuse tüüp, esindatav maakond, ametialane roll

II Euroopa karjääriteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud väited **koostööseminaride põhiülesannete** kohta. Ka siin paluti vastajatel oma hinnanguid selgitada ja täpsustada ning teha ettepanekuid väidete ladusamaks sõnastamiseks.

III Koostööseminaride tegevuse tulemuslikkust puudutavad küsimused:

1. Kuidas on Teie meelest koostööseminaride töö aidanud arendada karjääriteenuseid Eestis?
2. Millised on Teie ettepanekud koostöö tõhustamiseks karjääriteenuste arendamisel a) piirkondlikul tasandil ja b) riigi tasandil?

Koostööseminaride küsimustik on esitatud Lisas 3.

1.4 Andmeanalüüs ja tulemuste esitlemine

Andmete statistiliseks analüüsimiseks kasutasime statistikaprogrammi SPSS PASW Statistic 18, mis võimaldas via ellu kõiki antud uuringu raames vajalikke **kvantitatiivseid analüüse**. Samuti viisime läbi avatud vastuste **kvalitatiivse analüüsi**, mis andis numbrilistele näitajatele ühelt poolt sisukama tähenduse ja teisalt võimaldas tuua selgelt esile vastajate ootused, vajadused ja ettepanekud.

Tulemused on esitatud teemade kaupa tekstilise analüüsi, tabelite ja graafikutena.

Tulemuste esitamisel kasutatavate **tunnusmärkide tähendused** on järgmised:

M	keskmine tulemus
SD	standardhälve ehk keskmine erinevus keskmisest tulemusest, näidates vastuste hajuvust

2. TULEMUSED

2.1 KOOSTÖÖ HINDAMISE SKAALADE RAKENDATAVUS

Uuringu üheks eesmärgiks oli hinnata Euroopa karjääriteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud koostöö hindamise mõõdiku väidete arusaadavust ja skaalade töökindlust. Käesolev osa sisaldabki ülevaadet vastajate hinnangutest kolme väideteploki lõikes, sh väidete arusaadavusest ja vastajate ettepanekutest nende ladusamaks sõnastamiseks.

Väideteplokid on järgmised:

I Karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide arengu kriteeriumid

II Koostöökogu üldised kriteeriumid

III Koostöökogu ja koostööseminaride põhiülesanded

Kuna esimesed kaks ploki on eelkõige koostöökogu liikmete töö spetsiifilised, hindasidki neid kriteeriume vaid koostöökogu esindajad. Kolmanda ploki väiteid hindasid vastavalt oma valdkonna laiuksle nii koostöökogu kui koostööseminaride liikmed.

2.1.1 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide arengu kriteeriumid

Esimene väideteplakk jaguneb viieks alateemaks: poliitiline partnerlus; poliitika toetamise ressursid; poliitika täiustamise protsess; järelvalve ja hindamine; kogemuste vahetamine. Iga alateema koosneb kahest vastandliku tähendusega väitest, mida hinnati 5-pallisel Likerti skaalal.

I-1 Poliitiline partnerlus

Poliitilist partnerlust mõõtis vastandlike väidete paar, millele antud hinnangud koondusid kummalgi juhul keskpunkti ümber, olles siiski pigem positiivse suunaga. Vastajate hinnangud ja selgitused-ettepanekud viitavad aga keerukusele laiahaardelisi väiteid üheselt mõista ja hinnata. Keskmised näitajad koos vastajate selgitustega on toodud tabelis 4.

Tabel 4. Poliitilise partnerluse väited ja hinnangutele antud selgitused

Väited	M	SD
I 1.1 Eestis puudub karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide alane struktureeritud koostöö ministeeriumide, tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonna vahel	2,7	1,2
<i>Selgitused:</i> - Koostöö toimib, aga parendamisruumi on - Erinevad ministeeriumid ei suuda üksteisele kooskõlastamiseks isegi seaduse eelnõusid saata. Rääkimata siis väiksematest teemadest. - Koostöökogu on olemas ja valdkondliku amplituudiga laienes ka õppenõustamisteenustele aastal 2013. Samas tööendeid struktureeritud koostöö kohta on rohkem karjääriteenuste valdkonnas, nt kontseptsioon 2020 ja rakendusplaan 2014 - 2016. Tööturu osapooltena on esindamata töötajad, üldisemalt kaldu haridussüsteemi poole.		
I 1.2 Riiklik karjääri- ja nõustamisteenuste koostöökogu pakub mitmesuguseid riiklikke strateegiaid (haridus, tööhõive, sotsiaalne kaasatus) ja tegevuskavasid	3,2	1,3

Väited	M	SD
<u>Selgitused:</u> - Koostöökogu ei paku strateegiaid, pigem arutatakse arengukavades sätestatu parema elluviimise võimalusi ja teid. - Otseselt saab koostöökogu töö väljundiks pidada ühte strateegiat - karjääriteenuste kontseptsiooni ja rakendusplaani. Eesti on väike - kindlasti on liikmed osalenud laiemalt strateegiate väljatöötamisel, aga sellekohane infovahetus (kes kus osaleb ja milliseid seisukohti on avaldanud) meil puudub.		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Kaaluda mõiste “strateegiad” täpsustamist, sest võib olla kaheti mõistetav: strateegia kui dokument, millele on kindlad nõuded versus strateegia kui üldine plaan/ tegevus.
- Võib olla keeruline mõista, kas küsimused, mida arutatakse, on ikka konkreetset strateegiaid

I-2 Poliitika toetamise ressursid

Poliitika toetamise ressursse mõõtsid kaks vastandtäheendusega väidet, olles tervikuna kaldu positiivse tähenduse suunas. Samas sisaldavad väited (esmajoones 2.2) mitmetist infot, mis vastajates teatavat segadust võib tekitada. Keskmised näitajad koos vastajate selgitustega on toodud tabelis 5.

Tabel 5. Poliitika toetamise ressursside väited ja hinnangutele antud selgitused

Väited	M	SD
I 2.1 Eestis ei toimu süsteemset vahendite jaotamist, et toetada karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika rakendamist ja ühtlustatud teenuste osutamist	2,9	1,0
<u>Selgitused:</u> - Karjääriteenuste poolelt loob kontseptsioon ja rakendusplaani võimalused, aga kuivõrd sellega tegelikult arvestatakse hariduse, noorsootöö, tööhõive programmide (ESF uus rahastusperiood) koostamisel, on täna raske öelda. HTMI haridustugiteenuste programmi ettevalmistamisel seda Innovat kasutab. - Koik sõltub riigi eelarve vahenditest ja selle võimalustest. Küll on aga karjääri- ja õppenõustamise teematikat tähtsustatud mõlemas Euroopa Struktuurifondi perioodi tegevustes		
I 2.2 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste süsteemide arendamiseks ettenähtud rahaline eraldis on haridus- ja tööhõiveelarves selgelt eristatav; riiklik karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamine hõlmab finantstuge valitsusvälistelt partneritelt	4,0	1,1
<u>Selgitused:</u> - Pigem on ressursid igal pool asutustes laiali, ilmselt asutusesti eristatud, aga ülevaade Eesti pildist tervikuna puudub - Hariduse eelarves on olnud see eristatav, hõlmab ka ESF vahendeid ja KOV eraldatud vahendeid. Viimaste kohta küll täpne ülevaade puudub		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Kaaluda mõiste “tööhõive eelarve” kohendamist. Kas riigieelarve ja töötukassa sihtkapitali kõrval on ka tööhõive eelarve?.
- Väide 2.2 sisaldab kahte erinevat väidet, millele võib olla soov erinevalt vastata.
- Võiks täpsustada, keda on mõeldud valitsusväliste partnerite all.

I-3 Poliitika täiustamise protsess

Poliitika täiustamise protsessi mõõtis vastandtähendusega väidetepaar, millest esimesele antud hinnangud koondusid keskpunkti ümber ja teist on hinnatud pigem negatiivses valguses. Teine väide sisaldab ühtlasi rohkem infot, mis omakorda tekitas vastajates täiendavaid küsimusi ja ettepanekuid. Keskmised näitajad koos vastajate selgitustega on toodud tabelis 6.

Tabel 6. Poliitika täiustamise protsessi väited ja hinnangutele antud selgitused

Väited	M	SD
I 3.1 Eestis puuduvad tõendid selgelt eristatava või sõnastatud karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika kohta haridussektoris	3,3	1,1
<i>Selgitused:</i> - Elukestva õppe strateegias on siiski sellele teemale tähelepanu pööratud ja vastav strateegiat toetav programmon ka valmimas - Olemas on ka karjäärteenuste kontseptsioon, mille puhul on pigem küsimus selle staatuses. See hõlmab nii hariduse, tööhõive kui noorsootöö valdkonda.		
I 3.2 Riiklik majandusarengu kava sisaldab eraldi peatükki karjääri- ja õppenõustamisteenuste kohta, sätestades spetsiifilised ja täiendavad eesmärgid haridus-, tööhõive- ja sotsiaalse kaasatuse poliitika valdkonnas	2,0	1,1
<i>Selgitused:</i> - Riiklik majandusarengu kava on eksitav mõiste, ei saa täpselt aru, mida selle all mõeldakse - Tegemist on võibolla konkurentsivõime kavaga - Eesti 2020?		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Tuleks täpsustada, mida riikliku majandusarengu kava all mõeldakse – kas konkurentsivõime kava Eesti 2020 (<http://valitsus.ee/et/riigikantselei/eesti2020>)?
- Vajab täpsustamist, millisel tasemel kinnitatud dokumenti saab lugeda poliitikaks – kas eeldab ministri, valitsuse kinnitust?

I-4 Järelvalve ja hindamine

Järelvalvet ja hindamist mõõtsid kaks vastandlikku, ent erineva detailsusastmega väidet – üks mõõdab järelvalve ja hindamise olemasolu ning teine hindamise/ järelvalve põhjal ettevõetavaid tegevusi. Seega ei pruugi nende võrreldavus skaala otspunktidenäna olla päris asjakohane. Tabelis 7 toodud keskmiste hinnangute alusel võibki öelda, et vastajate meelest on Eestis olemas küll karjääri- ja õppenõustamisteenuste arengu järelvalve ja hindamise süsteem, kuid edasiste tegevuste rakendamises ollakse kahtlevad.

Tabel 7. Järelevalve ja hindamise protsessi väited ja hinnangutele antud selgitused

Väited	M	SD
I 4.1 Eestis puudub karjääri- ja õppenõustamisteenuste arengu järelevalve ja hindamise süsteem	2,2	0,9
<u>Selgitused:</u> - Arengut on võimalik hinnata ka läbi uuringute, tagasisideküsitluste jms - Innove haldusalasse jäävate keskuste teenuste järelevalve on kaetud - Sisuline ja finantsiline järelevalve on seoses Euroopa vahendite kasutamisega väga tihe. Iga kontroll, audiitor vaatab küll oma vaatevinklist ja pigem kitsalt. Ülevaatlikumalt teostavad järelevalvet ministriumid kui rahastajad. - Isiklikult puudub sellealane teadmine		
I 4.2 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste arengu ja muude toimingute järelevalve ja hindamise põhjal tehtud soovitus ed lõimitakse tulevasse poliitikareformidesse ja tegevuskavadesse haridus- ja tööhõivesektoris.	3,3	1,1
<u>Selgitused:</u> - Jah, seda teed on mindud uusi arenguid ja tegevusi kavandades - Ei usu, et see juhtuma saab ilma tugeva lobitööta. - Meil on tavaks tegevuskavade koostamisel erinevatele raportitele (sh uuringud) viidata.		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Kaaluda alternatiive sõnale "järelevalve"

I-5 Kogemuste vahetamine

Ka kogemuste vahetamist mõõtis väidetepaar, mis kandis vastandlikku tähendust pigem osaliselt. Kui esimese väitega hinnati kogemuste vahetamist teenuste osutajate ja arendajate vahel, siis teine väide keskendus info kättesaadavusele spetsiifilisemalt - elektroonilise andmebaasi kaudu. Seega tasub olla ettevaatlik nende väidete tõlgendamisel skaala otspunktidena. Tabelist 8 nähtub, et kui kogemuste vahetamist karjääri- ja õppenõustamisteenuste osutajate ning arendajate vahel peetakse pigem heaks, siis info kättesaadavust elektroonilise andmebaasi kaudu hinnatakse nii üht- kui teistpidi. Seega oleks oluline täpsustada, kas antud skaala hindab eelkõige kogemuste vahetamise aktiivsust üldiselt või info kättesaadavust konkreetsemalt elektrooniliste vahendite kaudu.

Tabel 8. Kogemuste vahetamise väited ja hinnangutele antud selgitused

Väited	M	SD
I 5.1 Eestis ei toimu korrapärasest heade kogemuste vahetamist karjääri- ja õppenõustamisteenuste osutajate ja arendajate vahel	2,1	1,3
<u>Selgitused:</u> - Toimuvad seminarid, õppepäevad, suve- ja talvekoolid - Võimalusi on palju, nende kasutamine on iga asutuse ja indiviidi teha		

Väited	M	SD
I 5.2 Riiklikud/piirkondlikud/kohalikud/piirkonnaülesed jne kogemused on kätte saadavad kõigile elektroonilise andmebaasi, sh multimeedia kaudu	3,1	1,0
<u>Selgitused:</u> - Nõustaja I võimaldab õppenõustamises ennast, oma keskust ja teisi keskusi võrrelda ja analüüsida. - Igal projektil on oma veebileht ja Rajaleidja koondab infot - Mida tähendab kogemuste kättesaadavus – kas parimate praktikate jagamine?		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Täpsustada mõistet “kogemuste kättesaadavus”. Palju infot, mida õppenõustamises hallatakse, on konfidentsiaalne, tegevused väga individuaalsed, seega on “kogemuste kättesaadavus” pigem küsimusi tekitav väljend.
- Eesti kontekstis ei saa hästi eristada “piirkondlikku” ja “piirkonnaülest” - seega võiks täpsustada, milliseid tasandeid silmas peetakse

2.1.2 Koostöökogu üldised kriteeriumid

Teine väideteplakk jaguneb kümneks alateemaks: seosed elukestva õppe ja töölase konkurentsivõime strateegiatega; ühised definitsioonid ja terminid; osalejate valimine; selgelt määratletud ülesanded ja rollid; tugevad juhid ja oluliste osaliste pühendumine; suhe valitsusega; sõltumatu sekretariaat; põhieesmärgist kõrvalekaldumise vältimine; teadlikkus rollikonflikti ohtudest; töö lähtuvalt inimese individuaalsetest vajadustest.

Iga alateema koosneb vastandliku tähendusega väidete paarist või paaridest, mida hinnati 5-punktilisel Likerti skaalal.

II-1 Seosed elukestva õppe ja töölase konkurentsivõime strateegiatega

Seoseid elukestva õppe ja töölase konkurentsivõime strateegiatega mõõtis paar väiteid, mis on olemuselt vastandlikud (negatiivne vs positiivne), kuid detailirohkuselt erinevad ning seega võib vastajates tekkida segadus, mida täpsemalt hinnata. Väide 1.2 sisaldab palju infot ja lause mõtet võib olla keeruline tabada. Tabel 9 annab ülevaate hinnangutest väidetele koos täpsustavate selgitustega.

Tabel 9. Seosed elukestva õppe ja töölase konkurentsivõime strateegiatega - väited ning hinnangutele antud selgitused

Väited	M	SD
II 1.1 Poliitikas ega praktikas ei seostata karjääri- ja õppenõustamisteenuseid elukestva õppe/ tööhõive/ sotsiaalpoliitikaga	2,9	1,3

Väited	M	SD
II 1.2 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste selge, otsustel põhinev riiklik/piirkondlik/kohalik poliitika ja strateegia on määratletud kui elukestva õppe ja tööhõive/ sotsiaalküsimuste riikliku/piirkondliku/kohaliku poliitika lahutamatu osa	3,4	0,8
<u>Selgitused:</u> - Ei saa üheselt vastata, sest kui riiklikul tasandil on poliitika määratletud strateegia osana, siis ei pruugi ta seda olla kohalikul tasandil - Puudub sellealane teave		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Sellist strateegiat nagu "töölase konkurentsivõime strateegia" pole olemas.
- Kaaluda väite 1.2 konkretiseerimist sedasi, et vastajal oleks võimalik anda hinnanguid eraldi riikliku, kohaliku jne poliitika kohta.

II-2 Ühised definitsioonid ja terminid

Ühiseid definitsioone ja termineid mõõtis vastandlike väidete paar, mis oli vastajatele pigem hästi mõistetav. Väited eristusid teineteisest ka hinnangute alusel selgesti ning ettepanekuid väidete paremaks sõnastamiseks ei esitatud. Tabel 10 annab hinnangutest ja selgitustest ülevaate.

Tabel 10. Definitsioonide ja terminite ühtsust mõõtvad väited, hinnangud ja selgitused.

Väited	M	SD
II 2.1 Terminite ja definitsioonide teemalist arutelu erinevates nõustamise kontekstides ei peeta meil koostöökogu teemaks	1,8	0,6
II 2.2 Eksisteerib selge ühine arusaam valdkonna terminitest eri kontekstides	3,0	0,9
<u>Selgitused:</u> - Karjääriteenuste terminite tööühm toimetas koostöökogu esimesel tööaastal; 2012 lõpus kinnitatud kontseptsiooni üks lisadest olid mõisted; Õppenõustamise valdkond vajab sama. Üldiselt on koostöökogus ikka ja jälle õhus küsimus, mida miski termin tähendab. Võiks kaaluda terminoloogia täiendamist rahvusvahelise sõnastikuga (ELGPN Glossary). - Mõisteid on erinevates dokumentides korduvalt lahti kirjutatud. Tundub, et vähemalt haridusvaldkonnas mõistetakse, mis ühe või teise mõiste taga peitub.		

II-3 Osalejate valimine

Osalejate valimist mõõtsid neli vastandlike väidete paari. Väited osutusid üldiselt arusaadavaks ja igas paaris joonistub välja selge vastandlikkus. Tabel 11 annab hinnangutest koos selgitustega detailsema ülevaate.

Tabel 11. Osalejate valimist kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 3.1 Koostöökogus osalemine toimub pigem mitteametlikult, juhuse tahtel või isiklike kontaktide kaudu	1,6	1,0
II 3.2 Koostöökogu põhilised osalised on kindlaks määratud ja nimetatud selgelt määratletud ning laialdaselt aktsepteeritud korra alusel	4,0	0,5
<i>Selgitused:</i> - Organisatsioonid ikkagi nimetavad esindaja (3.1) - Ametlikult kinnitatud liikmeskond, tegevuskava, töökord (3.1) - Ebaselge, mida on mõeldud "laialdaselt aktsepteeritud korra alusel" all?		
II 3.3 Koostöökogu esindatus on killustatud ja tasakaalustamata	2,1	1,0
II 3.4 Kõik asjaomased osalised ja sidusrühmad on koostöökogus esindatud selgete volitustega saadikute poolt	4,0	0,8
<i>Selgitused:</i> - Oopenõustamise valdkonna osas on vähe osalisi, keda loodetakse kaasata kohtumisele mais - Ametlikud kinnituskirjad asutustelt on aluseks liikmeks nimetamiseks		
II 3.5 Osalejate arv ning koostöökogu volitused ja koosseis osutavad aruteluforumile, millel ei ole formaalset võimu	3,1	1,2
II 3.6 Osalejate arv ja saadikute volitused tagavad koostöökogu sihipärase ja tõhusa tegevuse	3,8	0,6
<i>Selgitused:</i> - Seda näitab valdkondliku kontseptsiooni valmimine		
II 3.7 Koostöökogus puudub struktureeritud ja diferentseeritud tööprotsess	2,0	0,9
II 3.8 Koostöökogu võib luua alaforumeid või rakkerühmi teatavate ülesannete ja teemadega tegelemiseks	4,5	0,9
<i>Selgitused:</i> - Aastane tegevuskava annab struktuuri ja ilmselt saab tööühmade tegevust nimetada diferentseeritud tööprotsessiks nt plaan luua koolituse tööühm aastal 2014		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Avamist ja eestindamist vajab väljend "struktureeritud ja diferentseeritud tööprotsess"
- Täpsustada, mida tähendab väljend "laialdaselt aktsepteeritud kord"

II-4 Selgelt määratletud ülesanded ja rollid

Ülesannete ja rollide määratlemist mõõtsid kaks vastandlike väidete paari. Ka selle osa väited on üldjoontes arusaadavad ja igas paaris joonistub välja selge vastandlikkus. Tabel 12 annab hinnangutest koos selgitustega detailsema ülevaate.

Tabel 12. Ülesannete ja rollide määratlemist kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 4.1 Eestis puudub kirjalik dokument või ühine arusaam koostöökogu eesmärkide, ülesannete ja rollide kohta	2,0	0,8
II 4.2 Eestis on koostöökogu eesmärgid, ülesanded ja rollid on selgelt määratletud	3,8	0,6
<i>Selgitused:</i> - Töökord, kontseptsioon, tegevuskava - Puudub sellealane teave - Karjääriteenuste osaliste rollid määratleti kontseptsioonis, õppenõustamise puhul määratlemata		
II 4.3 Koostöökogu tegutseb ilma selge organisatsioonilise korrata	1,4	0,7
II 4.4 Koostöökogu tegutseb osalejatele ja esindatud organisatsioonidele ning poliitikapartneritele ja poliitikutele mõeldud selge eesmärkide seadmise, ajakavade ja dokumentide koostamise korra alusel	3,9	1,0
<i>Selgitused:</i> - Puudub sellealane teave - On tegevuskava, töökord - Poliitikutega pole koostöökogu ettevõtmised otseselt seotud		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Kaaluda sõnastuse "/.../osalejatele ja esindatud organisatsioonidele ning poliitikapartneritele ja poliitikutele /.../" selgemat kohandamist Eesti oludele

II-5 Tugevad juhid ja oluliste osaliste pühendumine

Juhtide tugevust ja osaliste pühendumist mõõtsid samuti kaks vastandlike väidete paari. Mõlemas paaris joonistub välja selge vastandlikkus, kuid sõnastused vajavad ühetimõistetavuse huvides kriitilist ülevaatamist. Tabel 13 annab hinnangutest koos selgitustega detailsema ülevaate.

Tabel 13. Ülesannete ja rollide määratlemist kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 5.1 Eestis on koostöökogu juhtimine ebaselge	1,9	0,7
II 5.2 Eestis on koostöökogu juhtimine selgelt määratletud ja kõikide osalejate, organisatsioonide ja sidusrühmade poolt aktsepteeritud	4,0	0,8
<i>Selgitused:</i> - Puudub teadmine - Juht on töökorras määratud - Töökord vaadatakse igal aastal üle		
II 5.3 Koostöökogu professionaalne juhtimine on ebaselge ja ei ole hästi aktsepteeritud	2,1	0,9
II 5.4 Koostöökogu juhivad ametialaselt tunnustatud isikud, kes suudavad aktiivselt kaasata osalisi ja olulisi pooli	3,9	1,0

Väited	M	SD
<u>Selgitused:</u> - Juhtimine vs professionaalne juhtimine tekitab küsimusi - Innove juhatuse liikmed on suurte kogemustega		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Kaaluda väites 5.3 “professionaalse juhtimise” asendamist muuga: nt lihtsalt “juhtimine” või “erialane juhtimine”.
- Väited 5.1 ja 5.2 vajaksid täpsustamist

II-6 Suhe valitsusega

Suhet valitsusega mõõtsid kaks vastandlike väidete paari. Neist esimese puhul (6.1 ja 6.2) on probleemiks korraga hinnatavate tasandite paljusus, mis takistab sisuliselt adekvaatse hinnangu andmist. Ilmselt seetõttu koondusid vastused ka keskpunkti ümber. Teine väidetepaar on hoolimata selgelt vastandlikust sisust saanud samuti mõlemad keskpunkti-lähedased hinnangud, mis peegeldab vastajate nõutust. Tabel 14 annab hinnangutest koos selgitustega detailsema ülevaate.

Tabel 14. Suhet valitsusega kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 6.1 Eestis puudub ühtne kokkulepe koostöökogu ja valitsuse vahelise suhte kohta riiklikul/ piirkondlikul/ kohalikul tasandil	3,2	1,1
II 6.2 Koostöökogu ja valitsuse vaheline suhe riigi/piirkondlikul/kohalikul tasandil on selgelt määratletud ja hästi aktsepteeritud	2,7	0,9
<u>Selgitused:</u> - Erinevaid tasandeid ei saa ühte väitesse panna. Riigi tasand ja KOV tasand on väga erinevad. - Koostöökogul ja valitsusel puudub suhe; võib-olla peaks kaasama sihtasutuse nõukogus tegutseva riigikogulase? - Puudub teadmine		
II 6.3 Eestis puudub ühine arusaam ja teadlikkus info edastamise korrast	2,7	1,3
II 6.4 Koostöökogu, valitsuse, üldsuse ja meedia vahelisest infovahetuse korrast ollakse teadlikud ja võetakse seda arvesse	2,8	0,9
<u>Selgitused:</u> - Värskest vastu võetud valdkondlik kommunikatsioonistrateegia - Sellist korda pole kokku lepitud, küll aga vajadusel konsulteerivad partnerid / koostöökogu liikmed kommunikatsioonitöös omavahel		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Eristada tasandid (riiklik, kohalik jne) sedasi, et neid oleks võimalik eraldi hinnata, vastasel juhul ei saa sisukat hinnangut

II-7 Sõltumatu sekretariaat

Sekretariaadi sõltumatust mõõdeti ühe väidetepaariga, mis sisaldas vastandlikke väiteid. Vastustest joonistus välja vastajate selge eelistus teise, positiivse sisuga väite kasuks. Samas iseloomustab väiteid sarnaselt nii mõnelegi eelnevatele võrreldavuse probleem: üks väide on oluliselt detailirohkem kui teine. Kui detailirohkus puudutab positiivse sisuga väidet, kalduvad inimesed seda ka meelsamini valima. Tabel 15 annab ülevaate hinnangutest koos selgitustega.

Tabel 15. Sekretariaadi sõltumatust kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 7.1 Eestis puudub koostöökogu halduslik ja/või organisatsiooniline alus	2,2	0,8
I 7.2 Koostöökogu halduslikud ja organisatsioonilised ülesanded on hästi arenenud, selged ja tõhusad, nende jaoks on olemas stabiilsed rahalised vahendid ning neid aktsepteerivad kõik sidusrühmad ja foorumi liikmed	3,6	0,5
<u>Selgitused:</u> - Roll on töökorras määratletud - Ise vastutan - ootan partneite hinnanguid; rahalised vahendid on selle töö korraldamiseks olemas olenud alates loomisest - Tegelikult puuduvad teadmised		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Kaaluda viimase väite vastajasõbralikumaks kohendamist
- Asendada mõiste “foorum” mõistega “koostöökogu”
- Mõelda alapealkirja alternatiivide peale, mis võiksid kanda väidete tähendust täpsemini kui “Sekretariaadi sõltumatus”.

II-8 Põhieesmärgist kõrvalekaldumise vältimine

Põhieesmärgist kõrvalekaldumise vältimist hinnati samuti ühe vastandlike väidete paariga. Väidete sisu oli aga mõnevõrra erinev: esimene keskendus koostöökogu mõjule, teine pigem liikmete pühendumisele ja osaliste kaasamisele. Seega tekib taas küsimus väidete võrreldavusest, kui käsitleda neid skaala otspunktidena. Hoolimata dilemmast, joonistus välja selge eelistus teise väite kasuks. Tabel 16 annab hinnangutest täpsema ülevaate.

Tabel 16. Põhieesmärgist kõrvalekaldumise vältimist kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 8.1 Koostöökogu mõju valdkonna arengule või eesmärkide, ülesannete ja rollide muutustele on ebaselged	2,6	1,0
II 8.2 Koostöökogu liikmed on oma rollidele ja ülesannetele kindlalt pühendunud; eesmärgide, rollide ja ülesannete arendamine toimub avalikult, kõiki osalisi kaasates	3,4	1,0
<p><u>Selgitused:</u> - Otseselt koostöökogu mõju pole hinnatud, küll aga on regulaarselt kogutud tagasisidet. Praxise poolt läbiviidud programmide vahhindamine oli kokkuvõttes positiivne ja koostöökogul on selles programmi nõukojana kindlasti oma roll - Pühendumine ja tegevuse mõtestamine on iga aastaga kasvanud; koostöökogu eesmärkide, ülesannete ja rolli ülevaatamine toimub iga-aastaselt; 2012 kaasati kontseptsiooni konsultatsioonide ka avalikkus (sh koostöökogu ja tema liikmete rollid)</p>		

II-9 Teadlikkus rollikonflikti ohtudest

Teadlikkust rollikonflikti ohtudest hinnati kahe vastandliku väitega. Väidete sisu on mitmetähenduslik ja väiteid on keeruline üheselt hinnata. Seega koonduvad tulemused ka keskpunkti ümber. Tabel 17 annab hinnangutest täpsema ülevaate.

Tabel 17. Rollikonflikti ohtude teadlikkust kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 9.1 Eestis puudub ühine arusaam koostöökogu liikmete rollidest ja võimalikest konfliktidest ning nendega ei tegeleta	2,9	1,2
II 9.2 Koostöökogus toimuv töö põhineb ühisel arusaamal mõjudest ja kasuteguritest kõigis karjääri- ja nõustamisteenuste valdkondades kõigi sektorite lõikes; koostöökogu käsitleb võimalikke rollide, ülesannete, finantsvahendite ja poliitikamõju konkurentsi lahkhelideta	3,2	0,9
<p><u>Selgitused:</u> - Teemad ei ole päevakorras olnud (9.1) - Ei saa vastata, sest väite esimesele poolele tahas vastata "nõus", teisele poolele "ei ole nõus"; lahkhelid, erinevaid arusaamu tuleb ikka töökäigus ette, kuid tuleb leida konsensus (9.2) - Esimesele poolele vastates tõden, et käsitus on tervik - nähakse inimese arengut ja vajadusi tervikuna; teisele küsimusele vastaks "pigem ei ole nõus", sest finantsvahendite ja valdkonna sisu planeerimine toimus paralleelselt ja uus programmeerimisperioodi ettevalmistamine on väga segane – koordineerimata (9.2)</p>		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Korrigeerimist vajab valdkonna nimi - võib-olla edaspidi "hariduse tugiteenused"?
- Väiteid tuleks lihtsustada ja vastajasõbralikumaks kohendada

II-10 Töö lähtuvalt inimese individuaalsetest vajadustest

Indiviidi vajadustest lähtuvat tegutsemist hinnati samuti kahe vastandliku väitega. Väited moodustavad otspunktidena selgema paari kui eraldi hinnates. Samas juhime ka siin tähelepanu väidete erinevale toonile ja detailsusastmele, mis raskendab võrreldavust. Tabel 18 annab hinnangutest täpsema ülevaate.

Tabel 18. Inimese individuaalsetest vajadustest lähtuvat tegutsemist kirjeldavad väited, hinnangud ja selgitused

Väited	M	SD
II 10.1 Peamised koostöökogu tegevuse mõju-, võimu- ja motiveerimise lähtekohad on institutsioonilised, organisatsioonilised ja poliitilised huvid	2,8	0,9
II 10.2 Koostöökogus toimuv töö keskendub individuaalsete kasutajate vajadustele ja nõudmistele ja nende poolt saadavatele kasuteguritele kõigis karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkondades	2,7	1,1
<u>Selgitused:</u> - Võimatu vastata - kas siis on organisatsioonilised huvid või poliitilised huvid? (10.1) - Kes on individuaalne kasutaja? (10.2)		

Ettepanekud väidete ladusamaks/ ühemõttelisemaks sõnastamiseks:

- Sõnastada esimene väide selgemini, et fookuses oleks individuaalse tasandi eristamine
- Täpsustada mõistet "individuaalne kasutaja"

2.1.3 Koostöökogu ja koostööseminaride põhiülesanded

Järgnevalt tutvustame koostöö hindamise skaala kolmanda ploki tulemusi, mis on jaotatud kolmeks:

- A) Kommunikatsioon
- B) Koostöö
- C) Koordineerimine

Kuna väiteid hindasid nii koostöökogu liikmed kui koostööseminarides osalenud vastajad lähtuvalt oma spetsiifikast, kirjeldame tulemusi paralleelselt kummagi sihtrühma lõikes. Vastajatel paluti määratlada, kui võrd alltoodud ülesanded koostöökogu/ koostööseminaride peamiste ülesannete hulka kuuluvad.

Hindamine toimus 5-pallisel Likerti skaalal:

Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
1	2	3	4	5

Kõrgem punktisumma viitab ülesande suuremale olulisusele.

A) KOMMUNIKATSIOON

Riikliku koostöökogu põhiülesanne on:			Piirkondliku koostööseminari põhiülesanne on:		
	M	SD		M	SD
1. Koondada osalisi ja sidusrühmi karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas	4,9	0,3	1. Koondada osalisi ja sidusrühmi karjääriteenuste valdkonnas	4,5	0,5
2. Vahetada teavet ja kogemusi karjääri- ja õppenõustamisteenuste vallas riigitasandil	4,7	0,5	2. Vahetada teavet ja kogemusi karjääriteenuste vallas piirkondlikul tasandil	4,6	0,7
3. Dokumenteerida ja avaldada karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna küsimusi, teemasid ja tegutsemisnäiteid	3,7	1,1	3. Dokumenteerida ja avaldada karjääriteenuste valdkonna küsimusi, teemasid ja tegutsemisnäiteid	3,9	0,9
4. Leida võimalusi koostööks ja koordineerimiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas	4,7	0,5	4. Leida võimalusi koostööks ja koordineerimiseks karjääriteenuste valdkonnas	4,7	0,4

Koostööseminaride liikmete selgitused:

- * Oluline on ettevõtjate panus järglaste kasvatamisse, nt praktikakohtade tagamise näol
- * Noor peab saama varakult aru mis on tema soovid kas liini tööline või kontor
- * Piirkondlikul tasandil on väga olulised korrapärased kokusaamised ja teiste organisatsioonide kaasamine
- * Kõik väited liigituvad nendeks tegevusteks, mida asjakohasuse/vajalikkuse puhul saab öelda "suurel määral". Iseasi, kas ja kuidas piirkondlik koostööseminar ja selle osapooled suudavad need põhiülesanded reaalsuses ellu viia või täita.

Ettepanekud väidete ladusamaks sõnastuseks:

- Ettepanek konkretiseerida väidet 3. Praegu sisaldab see erinevaid aspekte ja vastajad lähtuvad vastuses endale sobivast (nt tegutsemisnäited). Arusaamatuks jääb sõna "dokumenteerimine". Kas on mõeldud seminaride protokolle, artikleid või midagi muud?

B) KOOSTÖÖ

Riikliku koostöökogu põhiülesanne on:			Piirkondliku koostööseminari põhiülesanne on:		
	M	SD		M	SD
1. Algatada ja edendada karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade (peamiselt mitteametlikku laadi) koostööd	3,7	1,3	1. Algatada ja edendada karjääriteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade (peamiselt mitteametlikku laadi) koostööd	4,4	0,7
2. Pakkuda olemasolevate struktuuride raames karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade vaheliseks koostööks motive ja tuge	4,3	0,7	2. Pakkuda olemasolevate struktuuride raames karjääriteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade vaheliseks koostööks motive ja tuge	4,4	0,8
3. Arendada karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade koostööalgatusi, tuginedes koostöölepingule	3,7	1,1	3. Arendada karjääriteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade koostööalgatusi, tuginedes koostöölepingule	4,1	1,0
4. Toetada koostöömeetmeid, mille puhul otsustusõigus jääb igale partnerile	3,9	1,5	4. Toetada koostöömeetmeid, mille puhul otsustusõigus jääb igale partnerile	4,3	0,9
<p><i>Koostööseminaride liikmete selgitused:</i></p> <p>* Mõttetalgute läbiviimine</p> <p>* Koostöölepingut pole veel tehtud (väide 3)</p> <p>* Kõikide osapoolte siiras huvi väärtuse välja toomiseks (väide 4)</p> <p>* Kõik väited liigituvad nendeks tegevusteks, mida asjakohasuse/vajalikkuse puhul saab öelda "suurel määral". Iseasi, kas ja kuidas piirkondlik koostööseminar ja selle osapooled suudavad need põhiülesanded reaalsuses ellu viia või täita.</p>					

Ettepanekud väidete ladusamaks sõnastuseks:

- Ettepanek täpsustada väidet 4 – mida on täpsemalt mõeldud. Kui väites 3 on öeldud, et arendatakse koostööalgatusi, siis nüüd on eraldi koostöömeede.

C) KOORDINEERIMINE

Riikliku koostöökogu põhiülesanne on:			Piirkondliku koostööseminari põhiülesanne on:		
	M	SD		M	SD
1. Tegutseda karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna asjaomaste osaliste ja sidusrühmade juhtrühmana riigitasandil	4,6	0,5	1. Tegutseda karjääriteenuste valdkonna asjaomaste osaliste ja sidusrühmade juhtrühmana piirkondlikul tasandil	4,2	0,8
2. Toimida koordineerimisstruktuurina, millel on tegutsemisõigused ja mida rahastatakse	4,1	1,1	2. Toimida koordineerimisstruktuurina, millel on tegutsemisõigused ja mida rahastatakse	3,9	1,2
3. Toimida koordineerimisstruktuurina lepingu või seaduslike volituste alusel	3,8	1,2	3. Toimida koordineerimisstruktuurina lepingu või seaduslike volituste alusel	3,4	1,2
4. Toimida ametliku poliitilise organina karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas elukestva õppe raames, tegutsedes asjaomase riikliku asutuse volituste alusel	4,0	1,2	4. Toimida ametliku poliitilise organina karjääriteenuste valdkonnas elukestva õppe raames, tegutsedes asjaomase riikliku asutuse volituste alusel	3,1	1,3
<p><u>Koostööseminaride liikmete selgitused:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Keegi peab protsessi juhtima ja kokkuvõtteid tegema * Piirkondlikud koostööseminarid peaksid olema kindlasti eelarveliste vahenditega kaetud ja kasuks tulevad kõikidele arusaadavad tegutsemispõhimõtted * Rahastamise roll on reeglina kõige olulisem * Ei tea, kellel on selline leping (väide 3) * Liiga palju lisastruktuure ei ole vaja, praegune on sobiv (väide 3) * Poliitiline organ on pigem SA INNOVE ja selle poliitika elluvijad piirkondlikud Rajaleidja keskused (väide 4) * Kindlasti toetab piirkondliku koostöö parendamist tegevuse finantseerimine ja juriidilised alused. Täna on piirkondliku koostööseminari roll ja eesmärgid siiski üsna segased, vabatahtlikkuse alusel koostööseminari juhtimine ei toimi. * Ei näe vajadust kunstlikult tekitada lepinguid ja dokumente juurde, sest paremini ja motiveerivamalt toimib mitteformaalne suhtlus ja keskkond. 					

Koostöö hindamise skaalade rakendatavuse kokkuvõte

Kokkuvõtlikult võib öelda, et esimese ja teise ploki väidetepaarid nõuavad täpsustamist nii mõistete selguse kui originaalmõeldikuisse kavandatud Osgoodi skaala otspunktide võrreldavuse eesmärgil. Kolmanda ploki väited on vastajatele selgemini mõistetavad, ent ka nende puhul esineb siin-seal mitmetähenduslikkust.

Selleks, et küsimustik võimaldaks hinnata koostöö tulemuslikkust sisukalt, on oluline, et väited kõnetaksid vastajaid **ühemõtteliselt**. Praktilist lisaväärtust aitavad luua **põhjendusi uurivad ja lahenduste pakkumisele suunatud lisaküsimused**.

Allolevaga toome esile mõningad soovitusel.

- 1) Hinnatav väide võiks sisaldada **ühte infoühikut** mitme asemel. Vajadusel tasub kaaluda väidete jagamist osadeks.
- 2) Hinnanguskaala vastandlikud otspunktid peaksid olema **võrdse infotiheduse, detailsusastmega**.
- 3) Kasutatavad mõisted tasub **siduda selgemini kontekstiga**. Tähendusi aitavad hästi täpsustada nii defineerimine kui näidete toomine.
- 4) Kuigi skaalad on mõeldud kasutamiseks universaalse rahvusvahelise hindamisvahendina, on igal riigil omad eripärad asjaajamist, tavasid, institutsioone jm puudutavates mõistetes, mistõttu võib olla mõistlik leppida kokku **mõistete paindlikus kasutamises** vastavalt riigisisesele spetsiifikale.
- 5) Skaalahinnanguid aitavad täpsustada ja ühtlasi vastaja tähelepanu selgemini suunata **põhjenduste/ näidete/ argumentide kohta uurivad avatud küsimused**. Nt *“Palun tooge oma vastuse kohta näide”*; *“Selgitage lähemalt”*; *“Millised on Teie soovitusel koostöö paremaks korraldamiseks?”*; *“Mida saaks Teie ettepanekul koostöö tõhustamiseks ette võtta?”*

2.2 KOOSTÖOKOGU ja KOOSTÖÖSEMINARIDE TEGEVUSE TULEMUSLIKKUS

Käesolevas osas on esitatud ülevaade uuringus osalenute arvamustest koostöökogu ja koostööseminaride tegevuse tulemuslikkuse kohta.

2.2.1 Kuidas on koostöökogu töö aidanud arendada karjääri- ja õppenõustamisteenuseid Eestis?

Koostöökogu liikmete arvamused töö tulemuslikkuse kohta koondusid kolme suurema teemavaldkonna alla. Järgnevalt teeme sissevaate igasse teemasse.

I Koostöö edendamine eri osapoolte vahel

Koostöö edendamise all peeti silmas sihipärase tegutsemise jõudsat edenemist. Koostöö on võimaldanud probleemidel selgemini ilmsiks tulla ja keskenduda lahenduste väljatöötamisele.

Kõrvutades vastajate vabas formaadis arvamusi ja koostöö hindamise küsimustikuga mõõdetud hinnanguid, näeme küllaltki kooskõlalist pilti. Kui koostöökogu põhiülesannetena kerkisid kõige selgemini esile koostööle viitavad kriteeriumid nagu näiteks võimaluste leidmine koostööks ja koordineerimiseks ning sidusrühmade koondamine karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas (vt pkt 2.1.3), siis nendes teemades nähakse ka reaalselt tulemuslikkust.

Näited vastustest:

- *Töö on viinud erinevatel tasanditel ja erinevates valdkondades ühise sihi nimel rohkem koostööle ja ühes suunas liikuma. Hea näide on karjääriteenuste kontseptsiooni ja kommunikatsiooni-strateegia valmimine.*
- *Suurendanud eri osapoolte koostööd ning tõstatanud erinevaid probleeme ja andnud arvamusi lahenduste osas.*
- *Sidunud ja tunduvalt parandanud koostööd erinevate osapoolte vahel. Seni kõik tegid igaüks oma valdkonnas migagi, puudus ühtne arusaam karjääri ja õppenõustamisest.*
- *Üle-eestilise karjääriteenuste koostöökogu aastatepikkune tegevus on olnud tulemuslik ja on edendanud valdkonda tuntavalt.*

II Info koondamine ja jagamine

Koostöö edendamisega tihedalt seotud, ent siiski eraldi esiletõstmist vääriv on koostöökogu funktsioon info koondaja ja jagajana. Ka koostöö hindamise küsimustiku alusel peeti koostöökogu olulisemateks põhiülesanneteks muuhulgas toimimist karjääri- ja õppenõustamisteenuste

valdkonna asjaomaste osaliste ja sidusrühmade juhtrühmana ning koordineerimis-struktuurina riigi tasandil (vt ptk 2.1.3).

Näited vastustest:

- Koostöökogu on aidanud eelkõige jagada infot erinevate osapoolte vahel, et käidaks nõ ühte jalga.
- On koondatud parimad ideed erinevatelt osapooltelt teenuste arendamiseks.

III Laiem vaade karjääri- ja nõustamisteenuste arengule

Koostöökogu väärtust nähakse ka karjääri- ja nõustamisteenuseid puudutava suure pildi haaramises ja valdkonna strateegilises arendamises. Seejuures on üheks võtmeteguriks võimalus hinnata arenguid kõrvaltvaataja pilguga. Laiem vaade toimib analüüsiva ja suunava katusfunktsioonina, mis seostub kõikide koostöö hindamise moodsuse sisalduvate teemadega.

Näiteid vastustest:

- Kuna koostöökogus ei ole pelgalt karjääripetsialistid, siis kõrvaltvaataja pilk on näidanud kitsaskohti ning pakkunud ka lahendusi.
- Oleme osalenud arengukava täpsustamisel ja tõstatanud olulisi küsimusi
- Koostöökogul on oluline roll tagasisidestajana, nõustajana, vajaduste peegeldajana - kas Innove arendajana teeb õigeid asju ja õigesti.

2.2.2 Kuidas on koostööseminaride töö aidanud arendada karjäärteenuseid Eestis?

Koostööseminarides osalejate arvamused seminaride töö tulemuslikkuse kohta jagunesid kahe suurema teemakategooria – teadlikkuse tõstmine ja koostöö edendamine - alla. Samaselt eelnevale peatükile selgitame järgnevalt lähemalt kategooriate sisu ning seoseid koostöö hindamise skaaladele antud hinnangutega.

I Teadlikkuse tõstmine valdkonnas toimuvast ja edasistest võimalustest

Vastajad tõid välja hulgaliselt mõtteid, mis kinnitavad koostööseminaride väärtust karjäärteenuste alase info koondaja ja jagajana. Samuti on seminarid võimaldanud jagada kogemusi kolleegide vahel, seeläbi õppida ning tõhusamalt edasi liikuda. Seejuures on tugevnenud ka valdkonnainimeste ühtekuuluvustunne, mis aitab omakorda koordineeritumalt tegutseda. Vabavastustena välja toodud mõtted haakuvad hästi koostöö hindamise moodsuse selgunud nägemusele koostööseminaride peamiste ülesannete kohta. Nii peetakse üheks koostööseminaride prioriteediks tegutsemist karjäärteenuste valdkonna asjaomaste osaliste ja sidusrühmade juhtrühmana piirkondlikul tasandil (vt ptk 2.1.3).

Näited vastustest:

- On aidanud mõtteid ja kogemusi vahetada, et igaüks eraldi või koos õiges suunas ja hästi läbimõeldud meetoditega edasi tegutseks.
- On aidanud teadvustada, millises seisus on karjäärinõustamine ja mida selles vallas üldse tehakse.
- Aitab parandada informeeritust
- Pakub tunnet, et kõik ajavad ühte asja. Õpid kolleeegidelt ja saad jagada oma häid ja halbu kogemusi. Vahetada kontakte, leida partnereid.
- Teatakse üksteise tegemistest rohkem, arenenud koostööoskused, vahetatud teavet.
- On tõusnud inimeste teadlikkus karjäärinõustamise võimalustest
- Aastatega on paranenud. Inimesteni on jõudnud info karjääriteenuste kohta.
- Seminarid on võimaldanud kaardistada olukorda maakonnas
- Koostööseminar aitab tugevalt kaasa infoliikuvusele ja seega parendab teenuste osutamise kvaliteeti.
- Koos mõtlemine on väga oluline ja kui oleme leidnud siduspunktid saab minna tegevuste juurde.
- Kogemuste ja kasutatavate meetodikate vahetamine ja kaardistamine aitab täiustada süsteemi.
- Info jagamine, suurendab kuuluvustunnet jne

II Organisatsioonide ja sihtgruppide koostöö edendamine, töö parem korraldamine

Nii nagu koostöökogu puhul, nähakse ka koostööseminaride tegevuse ühe olulisema väärtusena koostöö edendamist teenusepakkujate ja sihtgruppide vahel. Siia alla kuulub ka valdkonnasisese töö sujuv korraldamine. Hinnates koostööseminaride põhiülesandeid, said prioriteetsuselt kõrgeimaid hinnanguid just karjääriteenuste valdkonna esindajate ja sidusrühmade koostööd rõhutavad funktsioonid (vt ptk 2.1.3).

Näited vastustest:

- Seminarid aitavad parandada erinevate organisatsioonide ja sihtgruppide vahelist koostööd, eesmärgiga teha teenus kättesaadavamaks kõikidele soovijatele, lisaks suurem süsteemsus
- Piirkondlike koostööseminaride suur väärtus on infovahetus, suhtlemine kolleegidega, partnerite ja rahastajaga. Ühtsete eesmärkide ja tegevusplaanide paika panemine - suundade seadmine
- Tulemus on kindlasti ka see, et põhimõtteliselt olematute vahenditega on võimalik koos midagi korraldada (päevakava, esinejad, ruumid jne).
- On toimunud osapoolte lähendamine
- Väiksemates piirkondades sõltub koostöö suuresti inimestest mitte ametkondlikest kokkulepetest
- Piirkondlikul tasandil on väga oluline teada, mida teeb sinu kõrval töötav organisatsioon. Tehakse samaseid projekte, üritusi, alati parem on mõtteid ja rahalisi ressursi kokku viia (viimane on eriti oluline väiksemates maakondades, kus ei ole materiaalne baas nii tugev).
- Erinevate osapoolte teadlikkuse tõus teiste organisatsioonide tegevustest ja ootustest,

- On vähenenud dubleerivad tegevused

Piirkondlik tagasiside

Tulemuslikkuse osas sai kriitilist tagasisidet Tartumaa piirkond, mille esindajate hinnangul ei ole sealne koostööseminaride tegevus püsinud hoogu sisse saanud:

- Tartumaal teoreetiliselt eksisteeriv kogu pole midagi aidanud arendada, kuna see ei toimi; .

- Tartumaal küll alustati (ilmselt mingi projekti raames) koostööd, kuid see vajuks ära, sest ilmselt ei tahtnud/ei suutnud keegi osapooltest võtta vabatahtlikku eestvedamist ja tulehoidmist enda kanda. Iseenesest olid esimesed kokkusaamised väga viljakad - erinevates struktuurides töötavad karjäärispetsialistid said kokku, suhtlesid erinevates rühmatöödes, said tuttavaks, andsid edasi infot jne. Minul on kindlasti kahju, et kogu see tegevus piirdus 2012/13 aastaga, 2013/14 aastal on valitsenud täielik vaikus.

2.2.3 Millised on võimalused koostöö tõhustamiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamisel?

Küsisime koostöökoogu liikmetelt ja koostööseminarides osalenutelt ka ettepanekuid koostöö tõhustamiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamisel nii piirkondlikul kui riiklikul tasandil.

Alljärgnevalt tutvustame esitatud mõtteid lähemalt.

A) PIIRKONDLIKUL TASANDIL

Piirkondlikul tasandil nähakse koostöö arendamise võimalusi esiteks karjääri- ja nõustamisteenuste võrgustiku arendamises ja selle süsteemsuse tõstmises, mis tähendab, et tõhusa koostöö eelduseks on tugevate, hästiorganiseeritud piirkondlike keskuste loomine/ edasiarendamine. Teise ettepanekutegrupina kerkis esile professionaalide omavahelise koostöö edendamine, mis viitab erialase vormisoleku olulisusele. Kolmandaks suunati tähelepanu koostööle partnerite ja sihtorganisatsioonidega nagu omavalitsused, koolid, teised nõustamisvaldkonnas tegetsevad organisatsioonid. Neljandaks tehti ettepanekuid karjäärinõustamisteenuse arendamise, sh uute võimaluste leidmise osas.

I Süsteemsuse tõstmine, võrgustiku arendamine

Ettepanekud:

- Rajaleidja keskuste initsiatiivil käivitada kõigis piirkondades koostöökogud, kaasata erinevate valdkondade (noored, ettevõtjad, koolid jms) aktiivsemaid tegelasi.

- Kohalike koostöökogude loomine ja seeläbi koostöö tugevdamine piirkondlikul tasandil.

- Kohalike Rajaleidja keskuste loomine ühtsetel alustel - seda juba tehakse, mis on suurepärane!

- Luua piirkondlikule koostööseminarile teatud (juriidiline) raamistik koos eeldatavate tegevuste ja eesmärkidega. Leida võimalused tegevuse finantseerimiseks.

- Arvan, et kogu koostööseminar võiks olla ühe organisatsiooni poolt rahastatud, sest kui korraldamise järg jõuab noorteni, siis neil puuduvad selleks vajalikud ressursid.
- Koostöökogul peab olema tegus ja autoriteetne juht (mis võib vajadusel vahetuda nt iga kahe aasta tagant). Peab olema sõnastatud selge tegutsemise eesmärk, et liikmed saaks aru, milleks koos käia. Ilma algatuse ja juhtimiseta kipub ettevõtmine soiku jääma.
- Piirkondlikul seminaril jäi kõlama, et liigne ametlikkus ja kohustus ei sobi paljudele osapooltele. Erinevaid koostöö ümarlaudu on küllalt ja lihtsalt ümarlaudades kokkusaamiseks ei nähta vajadust.
- Kaardistada karjääriteenuste olukord - kes, kus ja mida, kellele pakub (ettepanek Ida-Virust)
- Avaldada infot KOVide kodulehtedel (ettepanek Ida-Virust)
- Viia läbi rakendusuringuid (sh uuring mida noored vajavad)
- Kogukonna erinevate osapoolte kokku kutsumine ja plaanide paikapanek ning esimesed tegevused võimalikult ruttu
- Erinevate ressursside tagamine: rahaline, emotsionaalne jne.

- Kindlasti peaks koostöökoogu kohalikul tasandil (Tartu maakond ja Tartu linn koostöös) eksisteerima. Sellel koostöökogul peaks olema korralduslik ja meetodiline tugisüsteem Innove liinis, kuid ka elementaarses määras rahastus.

II Harimine ja supervisioon, professionaalide koostöö

Ettepanekud:

- Luua nõustajatele kovisiooni/supervisiooni süsteem.
- Jagada infot erinevate keskuste ja spetsialistide võimaluste ning spetsiifika kohta. Teha koostööd teatud "aukude" täitmiseks vajalike spetsialistide ridades (nii teenuste pakkumise kui uute spetsialistide leidmise osas).
- Rohkem kokkusaamisi, üritusi.
- Koostöö võiks olla veelgi parem, praegu mõned piirkonnad passiivsed ning koostöö puudub. Parema infovahetuse ning üksteise tegevuste tundmine aitab karjääriteenuseid paremini tutvustada erinevatele elanikkonna gruppidele.
- Osapoolte regulaarne infovahetus ja võrgustikutöö.
- Tõhus koostöö maakondlike Rajaleidja keskustega.
- Regulaarsed koostööseminarid, kus vahetatakse informatsiooni, räägitakse probleemidest ja koos tegemise võimalustest - praegu on see info laiali ja igaüks teeb oma asja, aga teised väga ei tea kus ja mida tehakse.
- Taoliste karjääripäevade järjepidev korraldamine ja vähemalt kord kvartalis piirkonnas kohtumised.
- Koostöö tihedamaks ning kord kvartalis kokku saamised, mitte ainult kord aastas. Kaasata erinevaid asutusi, Töötukassat, noori jne.
- Spetsialistide kooolitus karjääri alal.
- Kokkusaamised, mõttetalgud, meetodite selgitus.

III Koostöö partnerite ja sihtorganisatsioonidega

Ettepanekud:

- *Veelgi tihedam koostöö piirkondlike koolide ja omavalitsustega.*
- *Koostöö samas valdkonnas tegutsevate teenusepakkujatega (sh ka teiste teenustega, mille keskmes on lapsed-noored ning nõustamine, et kujuneks toimetulev täiskasvanu).*
- *Töö koolijuhtidega (vajadus nt Ida-Virus) - kaasata koolijuhte kui võtmeisikuid karjääriteemasse*
- *Koostöö ettevõtlusega*
- *Koostöökogu Ida-Virumaal*
- *Teha rohkem koostööd erinevate osapooltega, valdkondade põimumist soodustavad korrapärased kokkusaamised.*

IV Teenuse arendamine ja uute võimaluste loomine

Ettepanekud:

- *Alustada tuleks kooliõpilastele kvaliteetse karjäärinõustamise teenuse pakkumisega, sest see on väga ebaühtane ja püsib rohkem kooli ja konkreetete õpetjate initsiatiivil ja heal tahtel.*
- *Karjäärinõustamist võiks saada iga vajaja ja see teenus võiks olla tasuta*
- *Karjääriõppe läbiviimine koolides (ettepanek Ida-Virust)*
- *Karjääriõppe teemade lõimimine erinevades ainetes*
- *Koostöö lastevanematega, nende ametite tutvustus*
- *Karjäärinõustamine koolides (sh Rajaleidja kaudu)*

B) RIIKLIKUL TASANDIL

Riiklikul tasandil peetakse esmatähtsaks karjäärinõustamise tõstmist riikliku prioriteedi staatusesse, mida toetab tõhus teavitustöö valdkonna olulisusest, praktilisest kasust. Seejuures on oluline tagada kvaliteetsete karjäärialaste materjalide kättesaadavus. Teise ettepanekuteriingina rõhutati piirkondade omavahelise koostöö olulisust. Kolmandaks tõsteti esile professionaalset arengut toetava süsteemi edendamist, mis puudutab nii karjäärinõustajate väljaõpet (sh magistriõpe), täiendkoolitusi ja toimiva kvaliteedisüsteemi loomist. Neljanda kategooria moodustasid ideed, mis juhivad tähelepanu karjääri- ja nõustamissüsteemi jätkusuutlikkuse tagamisele (järelvalve, hakkamasaamine ilma Euroopa Liidu vahenditeta jne).

I Karjäärinõustamine kui riiklik prioriteet, teavitustöö edendamine

Ettepanekud:

- *Riik peaks võtma prioriteediks karjäärinõustamise, sel juhul oleks ka õppima suundumise valikud laiemad ja nõ populaarsed erialad ei oleks pungil täis. Hetkel õpilastel puudub elementaarne*

informatisoon erinevate erialade ja õppimisvõimaluste kohta. Paljud pole kuulnudki portaalist rajaleidja.ee

- Koolisüsteemide ja õpetajate mõttemaailma muutmine: laps ei ole masin, vaid ühikonna liige, kes peab peale kooli olema eeskätt sotsiaalne ja huvitatud kogemuste omandamisest.
- Suurem teavitust tegevustest, heade eeskujude, tegevuste, mõtete näited.
- Suuremat tähelepanu valdkonnale, et vajadust teadvustada.
- Luua näidismaterjale, avalikustada teemat, märgata ja toetada tegijaid.
- Elukestva õppe tähtsust tuleks inimestele rohkem lahti seletada ja tutvustada, parem kättesaadavus karjääriteenustele ka töötavate inimeste hulgas aitaks inimestel otsuseid mõtestatumalt teha. Elukestva õppe strateegia on riigi tasandil küll olemas, kuid milline on riigipoolne reaalne väljund, et see inimesteni jõuaks?
- Karjäärinõustamine (karjäärialane konsultatsioon) peaks olema riiklikus õppekavas kirjas (kui selline dokument olemas on) ja karjääriplanneerimise alased tegevused peaksid igas koolis realselt toimuma.
- Terve Karjäär ürituste jätkamine.
- Rohkem erinevaid üritusi, seminare, koolitusi, kuhu kaasatakse ka noori.
- Karjäärinõustamine peaks olema riiklik tasuta teenus.
- Kvaliteetse karjäärilase kirjanduse laiem kättesaadavus.
- Karjääriinfo propageerimine töötavatele inimestele, info kättesaadavus läbi televisiooni, rohkem kvaliteetseid saateid sel teemal jne
- Parandada koolituste kättesaadavust erinevatele spetsialistidele karjääriteenuste valdkonnas.
- Karjääriinfo on põimitud läbi inimese kasvu, selle teemaga peab alustama lasteaia ja läbi elukestva õpe jätkata elanikkonna informeerimist ja motiveerimist jätkata karjäärikasvu ja õpinguid läbi elu.

II Piirkondade koostöö

Ettepanekud:

- Pole vaja leiutada jalgratast, vaid kasutada ja täiendada partnerite ideid, teha ka piirkondade vahel rohkem koostööd.
- Süvendada koostööd koolide ja Rajaleidja keskuste vahel.
- Piirkondlike kogude juhid teevad omavahel koostööd ning kaasavad erinevaid huvitatud osapooli
- Suhelda rohkem ka teiste piirkondlike karjääriteenuste esindajatega.
- Oluline on erinevate piirkondade vaheline koostöö ja suhtlus.

III Professionaalsuse arendamine ja spetsialistide ringi laiendamine

Ettepanekud:

- Karjääriteenuste arendamiseks tuleks kindlasti luua võimalus karjäärinõustaja magistriõppeks. Nõustamise kvaliteet baseerub eelkõige nõustaja professionaalsusel oskustel ja teadmistel.
- Karjäärinõustajate väljaõppe korraldamine.
- Luua ühtne kvaliteedisüsteem ja järelvalve.

- *Karjäärikoordinaatorite rolli senisest suurem tähtsustamine koolides, et tõsta esmatasandi töö kvaliteeti koolides.*
- *Lõimitud teenuste arenduse valguses kaasata koostöökogusse ka õppenõustamise valdkonna spetsialiste.*
- *Erasektori karjäärinõustajate kaasamine teenuste pakkumise süsteemi.*

IV Karjääri- ja õppenõustamisteenuste süsteemi jätkusuutlikkus

Ettepanekud:

- *Täna toimib karjääri- ja õppenõustamise arendamine suure osasa Euroopa Liidu vahendite toel, tuleks hakata tõsiselt mõtlema, kuidas säilitada välisvahendite toel arendatud süsteemi siis, kui neid vahendeid enam ei ole.*
- *Võtta esindusorganisatsiooni roll.*
- *Koostööseminari tegevust ei tohiks mõõta eriliste indikaatorite kaudu - karjääriteenuste aruandlus ja kvaliteedi hindamine kindla vanusegrupi lõikes ei näita kvaliteeti, koostöö tõhusust.*
- *Karjääriteenuste koostöökogu peaks tegevust jätkama, sest keskselt juhitud struktuur hoiab ja korrastab ka maakondlikku tegevust. Kui puudub keskne võrgustik, oleks maakondades raskem oma struktuuri luua ning need kujuneksid ka liiga erisugusteks, mittevõrreldavateks. Samas peaks keskne koostöökogu jätma kohalikele koostöökogudele piisavalt omapära ja tegevusvabadust.*

KOKKUVÕTE

2014.a. märtsis viidi läbi küsitlus karjääri- ja nõustamisteenuste riikliku koostöökogu liikmete ning maakondlikes karjääriteenuste koostööseminarides osalejate seas. Uuringu üheks eesmärgiks oli testida Euroopa karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitikavõrgustiku poolt välja töötatud koostöö hindamise skaalade küsimustiku vastajamugavust ja töökindlust. Teiseks selgitati, milliseks hinnatakse karjääri- ja õppenõustamisteenuste koostöökogu ning koostööseminaride töö tulemuslikkust.

Koostöö hindamise skaalade analüüsi põhjal võib öelda, et enamik originaalmõõdiku esimese ja teise ploki väiteid vajab täpsustamist/ lihtsustamist, ühemõttelisemaks kohandamist ja selgemat kontekstiga sidumist. Seejuures on vastandtäenduslike väidete paaride kasutamisel oluline jälgida, et skaala otspunktid sisaldaksid võrdse detailsusastmega infot. Muudatused võivad tähendada ka ühest väitest mitme moodustamist ning seega mõõtvahendi pikemaks venimist, ent kui küsimused/ väited on vastajale selgesti mõistetavad, on vastamine kokkuvõttes ladusam. Kuigi koostöö hindamise mõõdik kujutab endast rahvusvahelist hindamisvahendit, mis on mõeldud ühtseks rakendamiseks kõikides liikmesriikides, soovime siiski kasutada mõisteid riigiti paindlikult, juhindudes eelkõige valdkonnasisesest loomulikust keelepruugist. Mida ühemõttelisemalt ja loomulikumalt väited vastajaid kõnetavad, seda sisukamalt võimaldavad need koostöö tulemuslikkust hinnata.

Uuringust selgus, et koostöökogu on olnud tulemuslik koostöö edendamisel eri osapoolte vahel, mis on võimaldanud muuhulgas probleemidel selgemini ilmsiks tulla ja lahenduste väljatöötamisele keskenduda. Teiseks on koostöökogu olnud tegus karjäärialase info koondaja ja jagajana. Kolmandaks seisneb koostöökogu väärtus karjääri- ja nõustamisteenuste alase suure pildi haaramises ja valdkonna strateegilises arendamises.

Koostööseminaride töö tulemuslikkust kinnitab hulk tegevusi, mis on olnud suunatud teadlikkuse tõstmise ja sidusgruppide koostöö edendamisele. Need funktsioonid kerkisid esile ka koostööseminaride olulisimate prioriteetidena. Karjääri- ja nõustamisteenuste arendamist puudutavate ettepanekute analüüsist järeldus, et piirkondlikel seminaridel on valdkonnas täita väga oluline roll, mida toetab valmidus arendada edasi hästiorganiseeritud piirkondlikke keskusi ning hoogustada üleriigilist süsteemset koostööd.

Viies kokku uuringu kaks osa, - Euroopa karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitikavõrgustiku poolt välja töötatud koostöö hindamise skaalade küsimustiku analüüsi ning vabavastustest koorunud info koostöökogu ja koostööseminaride tegevuse tulemuslikkuse kohta – soovime arendada olemasolevat mõõdikut järgmiselt:

- ✓ täpsustada mõõdiku väiteid, et need oleksid üheselt mõistetavad ja vastandpaarid sisaldaksid sarnase detailsusastmega infot;
- ✓ suunata vastajat oma hinnangut - eelkõige, kui see on negatiivne – põhjendama, tooma näiteid;
- ✓ suunata vastajat pakkuma välja ettepanekuid, lahendusi;
- ✓ kaaluda mõõdiku kasutamist fookusgrupi formaadis, mis soosib sünergilist mõtlemist.

Assessment of co-operation and co-ordination scales and the productivity of Estonian national and regional forums

SUMMARY

This report gives an overview of the online survey conducted among the participants of Estonian regional and local forums of guidance services in March 2014. The research had two aims: (a) assessing applicability of co-ordination and co-operation scales worked out by European Lifelong Guidance Policy Network, and (b) getting feedback about the productivity of Estonian national and regional/ local forums.

The results revealed that quite a few of the scale items/ reference points are likely to be too complex, ambiguous or vague for getting comparable data. Respondents' explanations referred to ambivalent understandings. Therefore, it would be sensible to reformulate the confusing items so that those will be clearer, nonambiguous, and more context-specific. Also, the reference points of the scales should be kept as equal as possible in terms of details. Though the rewordings and changes might require multiplying and adding items, which in turn extends the questionnaire, using clearer items would still be more respondent-friendly solution.

The co-ordination and co-operation scales are targeted to be applicable to each EU country. However, the policies, everyday practices, and concepts might be at least a little bit different in different countries. Thus, we suggest to be as flexible as possible in the common framework, and turn attention to the wordings so that these would link coherently with regional procedures and professional language.

Regarding to the productivity of forums, the Estonian national forum (*koostöökogu*) has done good job in fostering co-operation between lifelong guidance services and different stakeholders. Due to successful co-operation it has been possible to fix the gaps and focus on working out efficient solutions. Also, the regional forum has been effective in bunching and sharing information about lifelong career topics. Thirdly, the regional forum functions as an umbrella in terms of holding and developing the big picture of lifelong guidance. Regional/ local forums (*koostööseminarid*) have been effective in promoting awareness of lifelong career guidance, and bringing different stakeholders together. The study confirmed that regional/ local forums play an important role in the area of career guidance. There is true readiness to continue developing well organized regional units and predispose nationwide systematic co-operation.

Taking together two parts of the study – assessment of co-operation and co-ordination scales, and participants' feedback about the effectiveness national and regional/ local forums – we suggest to develop the scales as following:

- Reformulate vague items to get context specific, clear, and univocal meaning

- Provide same-level reference points (in terms of details) in order to ensure comparable meaning
- Ask respondents to give examples and explanations which would support their assessment on the scale
- Predispose solution-focused ideas, asking respondents to offer suggestions for positive change (esp when having negative assessment).
- The usage of the scales would be more effective in focus group format which enhances synergy.

LISAD

LISA 1

Euroopa karjääriteenuste poliitikavõrgustiku väljatöötatud koostöö hindamise skaalad 7.1- 7.3

Vahend 7.1: karjääriteenuste poliitika ja süsteemide arengu hindamise punktid

I.1 Poliitiline partnerlus		
Puudub karjääriteenuste poliitika ja süsteemide alane struktureeritud koostöö ministeeriumide, tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonna vahel	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Riiklik karjääriteenuste foorum pakub mitmesuguseid riiklikke strateegiaid (haridus, tööhõive, sotsiaalne kaasatus) ja tegevuskavasid ning toetab ELGPNI tegevust
I.2 Poliitika toetamise ressursid		
Ei toimu süsteemset vahendite jaotamist, et toetada karjääriteenuste poliitika rakendamist ja ühtlustatud teenuste osutamist	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Karjääriteenuste süsteemide arendamiseks ettenähtud rahaline eraldis on haridus- ja tööhõiveelarves selgelt eristatav; riiklik karjääriteenuste arendamine hõlmab finantsstuge valitsusvälistelt partneritelt
I.3 Poliitika täiustamise protsess		
Puuduvad tõendid selgelt eristatava või sõnastatud karjääriteenuste poliitika kohta haridussektoris	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Riiklik majandusarengu kava sisaldab eraldi peatükki karjääriteenuste kohta, sätestades spetsiifilised ja täiendavad eesmärgid haridus-, tööhõive- ja sotsiaalse kaasatuse poliitika valdkonnas
I.4 Järelevalve ja hindamine		
Puudub karjääriteenuste arengu järelevalve ja hindamise süsteem	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Karjääriteenuste arengu ja muude toimingute järelevalve ja hindamise põhjal tehtud soovitusel loimitakse tulevasse poliitikareformidesse ja tegevuskavadesse haridus- ja tööhõivesektoris
I.5 Kogemuste vahetamine		
Ei toimu korrapäraselt heade tavade vahetamist karjääriteenuste osutajate ja arendajate vahel	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Riiklike/piirkondlike/kohalike/piirkonnaülesed jne tulemused on kättesaadavad kõigile elektroonilise andmebaasi, sh multimeedia kaudu

Vahend 7.2: foorumit hindamise punktid

II.1. Seosed elukestva õppe ja tööalase konkurentsivõime strateegiatega		
Poliitika ega praktikas ei seostata karjääriteenuste ja elukestva õppe/tööhõive/sotsiaalpoliitika teemasid	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Karjääriteenuste selge, otsustel põhinev riiklik/piirkondlik/kohalik poliitika ja strateegia on määratletud kui elukestva õppe ja tööhõive/sotsiaalküsimuste riikliku/piirkondliku/kohaliku poliitika lahutamatu osa
II.2. Ühised definitsioonid ja terminid		
Terminite ja definitsioonide teemalist arutelu erinevates nõustamise kontekstides ei peeta foorumi teemaks	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Eksisteerib selge ühine arusaam valdkonna terminitest eri kontekstides
II.3. Osalejate valimine		
II.3.1 Foorumites osalemine toimub pigem mitteametlikult, juhuse tahtel või isiklike kontaktide kaudu	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumi põhilised osalised on kindlaks määratud ja nimetatud selgelt määratletud ja laialdaselt aktsepteeritud korra alusel
II.3.2 Foorumis esindatus on killustatud ja	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Kõik asjaomased osalised ja sidusrühmad on foorumis esindatud selgete volitustega saadikute

tasakaalustamata		poolt
II.3.3 Osalejate arv ning foorumi volitused ja koosseis osutavad aruteluforumile, millel ei ole formaalset võimu	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Osalejate arv ja saadikute volitused tagavad foorumi sihipärase ja tõhusa tegevuse
II.3.4 Puudub struktureeritud ja diferentseeritud tööprotsess	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorum võib luua alafoorumeid või rakkerühmi teatavate ülesannete ja teemadega tegelemiseks
II.4. Selgelt määratletud ülesanded ja rollid		
II.4.1 Puudub kirjalik dokument või ühine arusaam foorumi eesmärkide, ülesannete ja rollide kohta	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumi eesmärgid, ülesanded ja rollid on selgelt määratletud
II.4.2 Foorum tegutseb ilma selge organisatsioonilise korrata	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorum tegutseb osalejatele ja esindatud organisatsioonidele ning poliitikapartneritele ja poliitikutele mõeldud selge eesmärkide seadmise, ajakavade ja dokumentide koostamise korraldusel
II.5. Tugevad juhid ja oluliste osaliste kindel pühendumine		
II.5.1 Juhtimine on ebaselge	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Juhtimine on selgelt määratletud ja kõikide osalejate, organisatsioonide ja sidusrühmade poolt aktsepteeritud
II.5.2 Foorumi professionaalne juhtimine on ebaselge ja ei ole hästi aktsepteeritud	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumit juhivad ametialaselt tunnustatud isikud, kes suudavad aktiivselt kaasata osalisi ja olulisi pooli
II.6. Suhe valitsusega		
II.6.1 Puudub ühtne kokkulepe foorumi ja valitsuse vahelise suhte kohta riigi/piirkondlikul/kohalikul tasandil	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumi ja valitsuse vaheline suhe riigi/piirkondlikul/kohalikul tasandil on selgelt määratletud ja hästi aktsepteeritud
II.6.2 Puudub ühine arusaam ja teadlikkus teavitamiskorra olulisuse kohta	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumi, valitsuse, üldsuse ja meedia vahelisest teabekorrast ollakse teadlikud ja eksisteerib seonduv kohustus
II.7. Sõltumatu sekretariaat		
Puudub foorumi halduslik ja/või organisatsiooniline alus	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumi halduslikud ja organisatsioonilised ülesanded on hästi arenenud, selged ja tõhusad, nende jaoks on olemas stabiilsed rahalised vahendid ning neid aktsepteerivad kõik sidusrühmad ja foorumi liikmed
II.8. Põhieesmärgist kõrvalekaldumise vältimine		
Mõjud arengule või eesmärkide, ülesannete ja rollide muutustele on ebaselged	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumi liikmed on oma rollidele ja ülesannetele kindlalt pühendunud; eesmärkide, rollide ja ülesannete arendamine toimub avalikult, kõiki osalisi kaasates
II.9. Teadlikkus rollikonflikti ohtudest		
Puudub ühine arusaam eri rollidest ja võimalikest konfliktidest ning nendega ei tegeleta	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumis toimuv töö põhineb ühisel arusaamal mõjudest ja kasuteguritest kõigis karjääriteenuste valdkondades kõigi sektorite lõikes; foorum käsitleb võimalikku rollide, ülesannete, finantsvahendite ja poliitikamõju konkurentsi lahkkelideta
II.10. Töö inimese individuaalsest seisukohast lähtudes		
Peamised foorumi tegevuse mõju-, võimu- ja motiveerimise lähtekohad on institutsioonilised, organisatsioonilised ja poliitilised huvid	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Foorumis toimuv töö keskendub individuaalsete kasutajate vajadustele ja nõudmistele ja nende poolt saadavatele kasuteguritele kõigis karjääriteenuste valdkondades

Vahend 7.3: Foorumi tegutsemistasemed

Tase	Seoste tugevus
Kommunikatsioon	
<i>Riikliku/piirkondliku/kohaliku foorumi või sarnase mehhanismi põhiülesanne on:</i>	
Koondada osalisi ja sidusrühmi karjäärteenuste valdkonnas	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Vahetada teavet ja kogemusi karjäärteenuste vallas riigi/piirkondlikul/kohalikul tasandil	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Dokumenteerida ja avaldada karjäärteenuste valdkonna küsimusi, teemasid ja tegutsemisnäiteid	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Leida võimalusi koostööks ja koordineerimiseks karjäärteenuste valdkonnas	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Koostöö	
<i>Riikliku/piirkondliku/kohaliku foorumi põhiülesanne on:</i>	
Algatada ja edendada karjäärteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade (peamiselt mitteametliku laadi) koostööd	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Pakkuda olemasolevate struktuuride raames karjäärteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade vaheliseks koostööks motive ja tuge	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Arendada karjäärteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade koostööalgatusi, tuginedes koostöölepingule	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Toetada koostöömeetmeid, mille puhul otsustusõigus jääb igale partnerile	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Koordineerimine	
<i>Riikliku/piirkondliku/kohaliku foorumi põhiülesanne on:</i>	
Tegutseda karjäärteenuste valdkonna asjaomaste osaliste ja sidusrühmade juhtrühmana riigi/piirkondlikul/kohalikul tasandil	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Toimida koordineerimisstruktuurina, millel on tegutsemisõigused ja mida rahastatakse	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Toimida koordineerimisstruktuurina lepingu või seaduslike volituste alusel	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶
Toimida ametliku poliitilise organina karjäärteenuste valdkonnas elukestva õppe raames, tegutsedes asjaomase riikliku/piirkondliku/kohaliku asutuse volituste alusel	üldse mitte suurel määral ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶

LISA 2

Karjääri- ja õppenõustamisteenuste koostöö hindamine: koostöökogu küsimustik

Hea riikliku karjääri- ja nõustamisteenuste koostöökogu liige!

Palume Teie arvamust karjääri- ja õppenõustamisteenuste süsteemi koostöö toimimise kohta, vastates järgmisele küsimustikule. Koostöökriteeriume hinnates aitate ühtlasi testida Euroopa karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud skaalade vastajamugavust ja töökindlust. Oleme tänulikud, kui kasutate aktiivselt võimalust teha tähelepanekuid küsimuste arusaadavuse kohta ning täpsustada oma valikuid.

Küsimustik on jagatud temaatiliselt kolme suuremasse ossa:

- I Karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide arengu kriteeriumid
- II Koostöökogu üldised kriteeriumid
- III Koostöökogu põhiülesanded

Lisaks uurime Teie täiendavate mõtete kohta, mis puudutavad koostöökogu töö toimimist.

Teid vastamise eest tänades,

Margit Rammo
SA Innove

Esmalt palume Teil märkida enda kohta järgmised andmed.

1. Millises asutuses Te töötate? Vajadusel märkige ära mitu valikut.

- Maavalitsus
- Linna- või vallavalitsus
- Kohalike omavalitsuste liit
- Haridusasutus
- Töötukassa
- Ministeerium
- EAS Maakondlik arenduskeskus
- Noortekeskus
- Rajaleidja karjäärikeskus
- Õppenõustamiskeskus
- Noorte osaluskogu/õpilasliit/noorteühendus
- Eraettevõtte (sh FIE)
- Muu

Kui valisite „Muu“, siis palun täpsustage:

2. Kui olete mõne maakonna esindaja, siis millise?

• Harjumaa	• Läänemaa	• Saaremaa
• Hiiumaa	• Lääne-Virumaa	• Tartumaa
• Ida-Virumaa	• Põlvamaa	• Valgamaa
• Jõgevamaa	• Pärnumaa	• Viljandimaa
• Järvamaa	• Raplamaa	• Võrumaa
	• Ei	

3. Milline määratlus iseloomustab Teie praegust rolli kõige paremini?

- Otseselt sihtgruppide/ klientidega tööd tegev spetsialist (karjäärispetsialist, noorsootöötaja, õppenõustaja, õpetaja)
- spetsialist/ ametnik ametiasutuses
- Asutuse juht
- Ettevõtja (sh FIE)
- Noorte sihtgrupi esindaja
- Muu

Kui valisite „Muu“, siis palun täpsustage:

Palun valige iga väite puhul enda jaoks sobivaim vastusevariant. Kasutage ka võimalust kommenteerimiseks, selgitades oma valikut lähemalt. Samuti olete oodatud tegema ettepanekuid väidete ladusamaks sõnastuseks.

I Karjääri- ja nõustamisteenuste poliitika ja süsteemide areng

I.1 Poliitiline partnerlus						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
I 1.1 Eestis puudub karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika ja süsteemide alane struktureeritud koostöö ministeeriumide, tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonna vahel						
I 1.2 Riiklik karjääri- ja õppenõustamisteenuste koostöökogu pakub mitmesuguseid riiklikke strateegiaid (haridus, tööhõive, sotsiaalne kaasatus) ja tegevuskavasid						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

I.2 Poliitika toetamise ressursid						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
I 2.1 Eestis ei toimu süsteemset vahendite jaotamist, et toetada karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika rakendamist ja ühtlustatud teenuste osutamist						
I 2.2 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste süsteemide arendamiseks ettenähtud rahaline eraldis on haridus- ja tööhõiveelarves selgelt eristatav; riiklik karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamine hõlmab finantsstuge valitsusväliselt partneritelt						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

I.3 Poliitika täiustamise protsess						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
I 3.1 Eestis puuduvad tõendid selgelt eristatava või sõnastatud karjääri- ja õppenõustamisteenuste poliitika kohta haridussektoris						

I 3.2 Riiklik majandusarengu kava sisaldab eraldi peatükki karjääri- ja õppenõustamisteenuste kohta, sätestades spetsiifilised ja täiendavad eesmärgid haridus-, tööhõive- ja sotsiaalse kaasatuse poliitika valdkonnas						
---	--	--	--	--	--	--

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

I.4 Järelevalve ja hindamine						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
I 4.1 Eestis puudub karjääri- ja õppenõustamisteenuste arengu järelevalve ja hindamise süsteem						
I 4.2 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste arengu ja muude toimingute järelevalve ja hindamise põhjal tehtud soovitused loimitakse tulevastesse poliitikareformidesse ja tegevuskavadesse haridus- ja tööhõivesektoris						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

I.5 Kogemuste vahetamine						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
I 5.1 Eestis ei toimu korrapärast heade kogemuste vahetamist karjääri- ja õppenõustamisteenuste osutajate ja arendajate vahel						
I 5.2 Riiklikud/piirkondlikud/kohalikud/piirkonnaülesed jne kogemused on kättesaadavad kõigile elektroonilise andmebaasi, sh multimeedia kaudu						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II Koostöökogu üldised kriteeriumid

II.1 Seosed elukestva õppe ja tööalase konkurentsivõime strateegiatega						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 1.1 Poliitikas ega praktikas ei seostata karjääri- ja õppenõustamisteenuseid elukestva õppe/ tööhõive/ sotsiaalpoliitikaga						
II 1.2 Karjääri- ja õppenõustamisteenuste selge, otsustel põhinev riiklik/piirkondlik/kohalik poliitika ja strateegia on määratletud kui elukestva õppe ja tööhõive/ sotsiaalküsimuste riikliku/ piirkondliku/ kohaliku poliitika lahutamatu osa						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

II.2 Ühised definitsioonid ja terminid						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 2.1 Terminite ja definitsioonide teemalist arutelu erinevates nõustamise kontekstides ei peeta meil koostöökogu teemaks						
II 2.2 Eksisteerib selge ühine arusaam valdkonna terminitest eri kontekstides						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

II.3 Osalejate valimine						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 3.1 Koostöökogus osalemine toimub pigem mitteametlikult, juhuse tahtel või isiklike kontaktide kaudu						
II 3.2 Koostöökogu põhilised osalised on kindlaks määratud ja nimetatud selgelt määratletud ja laialdaselt aktsepteeritud korra alusel						
II 3.3 Koostöökogu esindatus on killustatud ja tasakaalustamata						
II 3.4 Kõik asjaomased osalised ja sidusrühmad on koostöökogus esindatud selgete volitustega saadikute poolt						
II 3.5 Osalejate arv ning koostöökogu volitused ja koosseis osutavad						

aruteluforumile, millel ei ole formaalset võimu						
II 3.6 Osalejate arv ja saadikute volitused tagavad koostöökogusihipärase ja tõhusa tegevuse						
II 3.7 Koostöökogus puudub struktureeritud ja diferentseeritud tööprotsess						
II 3.8 Koostöökogu võib luua alaforumeid või rakkerühmi teatavate ülesannete ja teemadega tegelemiseks						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II.4 Selgelt määratletud ülesanded ja rollid						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaari/näide
II 4.1 Eestis puudub kirjalik dokument või ühine arusaam koostöökogueesmärkide, ülesannete ja rollide kohta						
II 4.2 Eestis on koostöökogu eesmärgid, ülesanded ja rollid on selgelt määratletud						
II 4.3 Koostöökogu tegutseb ilma selge organisatsioonilise korrata						
II 4.4 Koostöökogu tegutseb osalejatele ja esindatud organisatsioonidele ning poliitikapartneritele ja poliitikutele mõeldud selge eesmärkide seadmise, ajakavade ja dokumentide koostamise korra alusel						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II.5 Tugevad juhid ja oluliste osaliste pühendumine						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaari/näide
II 5.1 Eestis on koostöökogu juhtimine ebaselge						
II 5.2 Eestis on koostöökogu juhtimine selgelt määratletud ja kõikide osalejate, organisatsioonide ja sidusrühmade poolt aktsepteeritud						
II 5.3 Koostöökogu professionaalne juhtimine on ebaselge ja ei ole hästi aktsepteeritud						
II 5.4 Koostöökogu juhivad ametialaselt tunnustatud isikud, kes suudavad aktiivselt kaasata osalisi ja olulisi pooli						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II.6 Suhe valitsusega						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 6.1 Eestis puudub ühtne kokkulepe koostöökogu ja valitsuse vahelise suhte kohta riiklikul/piirkondlikul/kohalikul tasandil						
II 6.2 Koostöökogu ja valitsuse vaheline suhe riigi/piirkondlikul/kohalikul tasandil on selgelt määratletud ja hästi aktsepteeritud						
II 6.3 Eestis puudub ühine arusaam ja teadlikkus info edastamise korrast						
II 6.4 Koostöökogu, valitsuse, üldsuse ja meedia vahelisest infovahetuse korrast ollakse teadlikud ja võetakse seda arvesse						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II.7 Sõltumatu sekretariaat						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 7.1 Eestis puudub koostöökogu halduslik ja/või organisatsiooniline alus						
II 7.2 Koostöökogu halduslikud ja organisatsioonilised ülesanded on hästi arenenud, selged ja tõhusad, nende jaoks on olemas stabiilsed rahalised vahendid ning neid aktsepteerivad kõik sidusrühmad ja foorumi liikmed						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II.8 Põhieesmärgist kõrvalekaldumise vältimine						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 8.1 Koostöökogu mõju valdkonna arengule või eesmärkide, ülesannete ja rollide muutustele on ebaselge						
II 8.2 Koostöökogu liikmed on oma rollidele ja ülesannetele kindlalt pühendunud; eesmärkide, rollide ja ülesannete arendamine toimub avalikult, kõiki osalisi kaasates						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

.....

II 9 Teadlikkus rollikonflikti ohtudest						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 9.1 Eestis puudub ühine arusaam koostöökogu liikmete rollidest ja võimalikest konfliktidest ning nendega ei tegeleta						
II 9.2 Koostöökogus toimuv töö põhineb ühisel arusaamal mõjudest ja kasuteguritest kõigis karjääri- ja nõustamisteenuste valdkondades kõigi sektorite lõikes; koostöökogu käsitleb võimalikke rollide, ülesannete, finantsvahendite ja poliitikamõju konkurentsi lahkkelideta						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

II 10 Töö lähtuvalt inimese individuaalsetest vajadustest						
	Nõus	Pigem nõus	Raske öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Kommentaar/näide
II 10.1 Peamised koostöökogu tegevuse mõju-, võim- ja motiveerimise lähtekohad on institutsioonilised, organisatsioonilised ja poliitilised huvid						
II 10.2 Koostöökogus toimuv töö keskendub individuaalsete kasutajate vajadustele ja nõudmistele ja nende poolt saadavatele kasuteguritele kõigis karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkondades						

Täiendavad ettepanekud väidete ladusamaks sõnastamiseks:

III Koostöökogu põhiülesanded

Järgnevalt palume Teil hinnata, kui võrd kuuluvad järgmised tegevused Teie meelest koostöökogu peamiste ülesannete hulka.

A) Kommunikatsioon					
<i>Riikliku koostöökogu põhiülesanne on:</i>					
	Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
Koondada osalisi ja sidusrühmi karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas					
Vahetada teavet ja kogemusi karjääri- ja õppenõustamisteenuste vallas riigitasandil					
Dokumenteerida ja avaldada karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna küsimusi, teemasid ja tegutsemisnäiteid					
Leida võimalusi koostööks ja koordineerimiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas					

Täiendavad mõtted-tähelepanekud

B) Koostöö					
<i>Riikliku koostöökogu põhiülesanne on:</i>					
	Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
Algatada ja edendada karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade (peamiselt mitteametlikku laadi) koostööd					
Pakkuda olemasolevate struktuuride raames karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade vaheliseks koostööks motive ja tuge					
Arendada karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade koostööalgatusi, tuginedes koostöölepingule					
Toetada koostöömeetmeid, mille puhul otsustusõigus jääb igale partnerile					

Täiendavad mõtted-tähelepanekud

C) Koordineerimine					
<i>Riikliku koostöökogu põhiülesanne on:</i>					
	Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
Tegutseda karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonna asjaomaste osaliste ja sidusrühmade juhrühmana riigitasandil					
Toimida koordineerimisstruktuurina, millel on tegutsemisõigused ja mida rahastatakse					
Toimida koordineerimisstruktuurina lepingu või seaduslike volituste alusel					
Toimida ametliku poliitilise organina karjääri- ja õppenõustamisteenuste valdkonnas elukestva õppe raames, tegutsedes asjaomase riikliku asutuse volituste alusel					

Täiendavad mõtted-tähelepanekud

Ja veel paar küsimust

* Kuidas on Teie meelest koostöökogu töö aidanud arendada karjääriteenuseid Eestis?

.....
.....

* Millised on Teie ettepanekud koostöö tõhustamiseks karjääri- ja õppenõustamisteenuste arendamisel?

a) Piirkondlikul tasandil:

.....

b) Riigi tasandil:

.....

LISA 3

Karjääriteenuste koostöö hindamine: koostööseminaride küsimustik

Hea karjääriteenuste koostööseminarides osaleja!

Palume Teil vastata küsimustikule, mis uurib piirkondlike koostööseminaride põhiülesannete ja koostöö toimimise kohta.

Arvamust avaldades aitate ühtlasi testida Euroopa karjääriteenuste poliitikavõrgustiku poolt väljatöötatud skaalade vastajamugavust ja töökindlust. Oleme tänulikud, kui kasutate aktiivselt võimalust teha tähelepanekuid küsimuste arusaadavuse kohta ning täpsustada oma valikuid.

Teid vastamise eest tänades,

Margit Rammo
SA Innove

Esmalt palume Teil märkida enda kohta järgmised andmed.

4. Millises asutuses Te töötate? Vajadusel märkige ära mitu valikut.

- Maavalitsus
- Linna- või vallavalitsus
- Kohalike omavalitsuste liit
- Haridusasutus
- Töötukassa
- Ministeerium
- EAS Maakondlik arenduskeskus
- Noortekeskus
- Rajaleidja karjäärikeskus
- Õppenõustamiskeskus
- Noorte osaluskogu/õpilasliit/noorteühendus
- Eraettevõtte (sh FIE)
- Muu

Kui valisite „Muu“, siis palun täpsustage:

5. Kui olete mõne maakonna esindaja, siis millise?

• Harjumaa	• Läänemaa	• Saaremaa
• Hiiumaa	• Lääne-Virumaa	• Tartumaa
• Ida-Virumaa	• Põlvamaa	• Valgamaa
• Jõgevamaa	• Pärnumaa	• Viljandimaa
• Järvamaa	• Raplamaa	• Võrumaa

6. Kas olete riikliku karjääri- ja õppenõustamisteenuste koostöökogu liige?

- Jah
- Ei

7. Milline määratlus iseloomustab Teie praegust rolli kõige paremini?

- Otseselt sihtgruppide/ klientidega tööd tegev spetsialist (karjäärispetsialist, noorsootöötaja, õppenõustaja, õpetaja)
- spetsialist/ ametnik ametiasutuses
- Asutuse juht
- Ettevõtja (sh FIE)
- Noorte sihtgrupi esindaja
- Muu

Kui valisite „Muu“, siis palun täpsustage:

III Koostööseminari põhiülesanded

Palun valige iga väite puhul enda jaoks sobivaim vastusevariant. Kasutage ka võimalust kommenteerimiseks, selgitades oma valikut lähemalt. Samuti olete oodatud iga alajaotuse all tegema ettepanekuid väidete sujuvamaks sõnastuseks.

A) Kommunikatsioon					
<i>Piirkondliku koostööseminari põhiülesanne on:</i>					
	Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
Koondada osalisi ja sidusrühmi karjäärteenuste valdkonnas					
Vahetada teavet ja kogemusi karjäärteenuste vallas riigitasandil					
Dokumenteerida ja avaldada karjäärteenuste valdkonna küsimusi, teemasid ja tegutsemisnäiteid					
Leida võimalusi koostööks ja koordineerimiseks karjäärteenuste valdkonnas					

Täiendavad mõtted-tähelepanekud

B) Koostöö					
<i>Piirkondliku koostööseminari põhiülesanne on:</i>					
	Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
Algatada ja edendada karjäärteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade (peamiselt mitteametlikku laadi) koostööd					
Pakkuda olemasolevate struktuuride raames karjäärteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade vaheliseks koostööks motive ja tuge					
Arendada karjäärteenuste valdkonna osalejate ja sidusrühmade koostööalgatusi, tuginedes koostöölepingule					
Toetada koostöömeetmeid, mille puhul otsustusõigus jääb igale partnerile					

Täiendavad mõtted-tähelepanekud

C) Koordineerimine					
<i>Piirkondliku koostööseminari põhiülesanne on:</i>					
	Üldse mitte	Pigem mitte	Nii ja naa	Pigem jah	Suurel määral
Tegutseda karjäärteenuste valdkonna asjaomaste					

osaliste ja sidusrühmade juhtrühmana riigitasandil	
Toimida koordineerimisstruktuurina, millel on tegutsemisõigused ja mida rahastatakse	
Toimida koordineerimisstruktuurina lepingu või seaduslike volituste alusel	
Toimida ametliku poliitilise organina karjääriteenuste valdkonnas elukestva õppe raames, tegutsedes asjaomase riikliku asutuse volituste alusel	

Täiendavad mõtted-tähelepanekud

Ja veel paar küsimust

* Kuidas on Teie meelest koostööseminaride töö aidanud arendada karjääriteenuseid Eestis?

.....

* Millised on Teie ettepanekud koostöö tõhustamiseks karjääriteenuste arendamisel?

c) Piirkondlikul tasandil:

.....

d) Riigi tasandil:

.....